

TEDNIK

Štev. 39

TRBOVLJE, 21. SEPTEMBRA 1957

Leto X.

7 dni po svetu

Zadnjih smo na tem mestu zapisali, da bo Zahodna Nemčija 15. t. m. odločila, komu bo za prihodnje štiri leta zapala državno krmivo. Zdaj pa lahko že zapišemo, da so Nemci ponovno izglasovali.

ZAUPNICO ADENAUERJU

saj je za njegovo stranko glasovalo kar 14 in pol milijona volivcev. To pa pomeni, da se je uresničilo Adenauerjevo volilno geslo o »gospodarskem čudežu«. Sicer skoroda nismo pričakovali drugačnih rezultatov, kajti Ollenhauerjev volilni program ni bil niti zalede tolikanj elastičen kot nasprotnik — Adenauerjev. Kajpak je Zahod brž priril olja na ogenj in pohitel čestitati 82-letnemu kanclerju Konradu za težko pričakovani uspeh. Iz sovjetskih komentarjev pa veje mnenje, da so vsi demokrati izbojevali zmago z nedemokratskim volilnim sistemom in podporo nemških, ameriških in angleških finančnih monopolistov. Zahodna Nemčija bo torej nadaljevala svojo pot, ki jo je v predvolilnih govorih tolikokrat omenjal kancler Adenauer.

Te dni pa je v središču pozornosti tudi pismo romunskega ministrskega predsednika Stoice maršalu Titu o potrebi krepkejšega sodelovanja balkanskih držav. Romunski predsednik predlaga sestanek predsednikov vseh balkanskih držav, na katerem bi zakoličili bodoče odnose in sodelovanje na kulturnem in gospodarskem področju balkanskih dežel. Naš predsednik tov. Tito je na pismo odgovoril in poudaril, da imajo sosedje poudarjeno posebno obveznost.

RAZVIJATI SVOJE ODNOSAJE

po načelih miroljubne koekzistence in da zato tembolj cenijo predloge navedene v pismu. Predsednik Tito poudarja, da je naša dežela ves čas po vojni pospevala posebni pomen razvoju meddržavnih in družbenih zvez Jugoslavije z njenimi sosedji. Zato predsednik Tito sodi, da bi bilo posvetovanje sredi balkanskih držav lahko važen korak k vzpostavitvi in razvoju prijateljskega sodelovanja vseh balkanskih držav.

Pred dnevi se je začelo v New Yorku XII. zasedanje Generalne skupščine OZN. Na prvi seji je bil izvoljen za novega predsednika Generalne skupščine OZN stalni predstavnik Nove Zelandije v OZN Leslie Munro. Na letošnjem zasedanju

GENERALNE SKUPŠČINE

bodo delegati obravnavali vrsto važnih mednarodnih vprašanj, ki so bistvenega pomena za utrjevanje mednarodne solidarnosti in ohranitev miru v svetu. Bržčas bo najbolj pomembna debata o Alžiru in vprašanje razorožitve in še nešteto drugih mednarodnih problemov.

Svetovni tisk se te dni razpisuje tudi o državnem udaru v Siamu. Bivši predsednik siamske vlade Pibul Songram je zapustil deželo, oblast pa je začel prevzeti vrhovni poveljnik siamskih oboroženih sil. Vrhovni poveljnik je razglasil v deželi obsešno stanje in pozval vlado, naj odstopi.

VREME

Okoli 21 in 26. septembra izdatne padavine z močnimi ohlaiditvami, kaže celo izjemoma na sneg do nižin. Pozneje ob prvih razjasnitvah nevarnost snane. Ostale dni v glavnem lepo in dostopoma toplejše vreme, vendar ne povsem brez motenj.

PROIZVAJALCI ZA ZBORE PROIZVAJALCEV

PRED BLIŽNJIMI VOLITVAMI

Kipenje in vrvenje v naših političnih organizacijah je iz dneva v dan živahnije, podobno pa je tudi na zborih volivcev, ki prav te dni zaključujejo svoje delo. Bliznje volitve so razgibale malone vsak najmanjši zaselek in vespovsod so volivci pozorno poslušali poročila svojih volilnih predstavnikov o doseganju delu občinskih ljudskih odborov. Marsikateremu volivcu je zbledela slika o doseganju prehojeni poti in uspehih, doseženih v izgradnji komunalnega sistema v zadnjih petih letih. Ko pa je poslušal sumirane rezultate, je moral priznati, da je njegova občina le zlezla na zeleno vejo in, da vztrajno išče nove možnosti za ureditev tega ali onega vprašanja. Nič manj važni niso predlogi volivcev za ureditev desetine velikih in majhnih problemov in podoba je, da bodo imeli novotvoljeni občinski ljudski odbori že v prvih dneh svoje mandatne dobe dokajšen kup predlogov, ki jih bodo morali zadovoljivo rešiti.

Kaj pa priprave za volitve v občinske zbornice proizvajalcev? Tu se vrveje pravzaprav šele pričenja, in kot nam je znano, so v večini zasavskih industrijskih podjetjih že imeli prve se-

stanke, na katerih so se posopolitvili organizacijah je iz dneva v dan živahnije, podobno pa je tudi na zborih volivcev, ki prav te dni zaključujejo svoje delo. Bliznje volitve so razgibale malone vsak najmanjši zaselek in vespovsod so volivci pozorno poslušali poročila svojih volilnih predstavnikov o doseganju delu občinskih ljudskih odborov. Marsikateremu volivcu je zbledela slika o doseganju prehojeni poti in uspehih, doseženih v izgradnji komunalnega sistema v zadnjih petih letih. Ko pa je poslušal sumirane rezultate, je moral priznati, da je njegova občina le zlezla na zeleno vejo in, da vztrajno išče nove možnosti za ureditev tega ali onega vprašanja. Nič manj važni niso predlogi volivcev za ureditev desetine velikih in majhnih problemov in podoba je, da bodo imeli novotvoljeni občinski ljudski odbori že v prvih dneh svoje mandatne dobe dokajšen kup predlogov, ki jih bodo morali zadovoljivo rešiti.

Nadvse plodno delo VI. kongresa LMS

Noben mladinski kongres ni napravil name tako globokega vtisa kakor zadnji v Celju. Ne morem najti besed, s katerimi bi izrazil navdušenje nad njegovim delom. Ko sem poslušal mlade delegate, ki so govorili o najrazličnejših problemih, sem imel občutek, da sedim med odkritimi ljudmi z veliko vero v bodočnost. V njihovih

TOVARIŠ STANE KRANJC JE BIL IZVOLJEN za sekretarja CK Ljudske mladine Slovenije

Menim, da izražam čustva vse zasavske mladine, če rečem, da smo ponosni, ker je Centralni komitej LMS nedavno izvolil za svojega sekretarja tovariša Staneta Kranjca, dolgoletnega mladinskega aktivista in predsednika OK LMS. Njegova izvolitev na tako odgovorno mesto v slovenskem merilu nas pravzaprav ni pre-

senetila, ker poznamo tovariša Kranjca kot neutrudnega mladinskega delavca, ki ima največji zaslug za uspešno rast mladinske organizacije v našem okraju, a znan je tudi v slovenskem merilu, saj je bil tudi že doslej član predsedstva CK LMS.

Tovariš Frano Bukovinski, nekdanji predsednik OK LMS Krško, a sedaj član OK LMS Trbovlje, je bil izvoljen za predsednika revizijske komisije pri CK LMS. Tudi on je v svojem doseganju delu dokazal, da je vreden te izvolitve. Razen njega so bili izvoljeni v CK LMS še štirje tovariši in tovarišice iz našega okraja. Vsem skupaj v menju vse zasavske mladine in ostalih delovnih ljudi iz vsega sra čestitam!

Po drugi strani je videti, da bo v bodočih zborih proizvajalcev resnično prevladovala delavska solidarnost, kajti med kandidati so resnično najboljši delavci naših zasavskih delovnih kolektivov, in upati je, da bodo predstavniki večjih podjetij plodno pomagali svojim tovarišem, ki so zaposleni v manjših podjetjih. Hvalevredno je tudi to, da so malone v vsakem večjem podjetju delavci predlagali tudi mlade ljudi in ženske za kandidate bodočih

Sodimo, da bodo morale sindikalne organizacije zlasti pobijati mnenje nekaterih delavcev, češ da naj delavci urejajo probleme tovarn proizvodnje, ostale naloge pa naj ureja in opravlja občina. Ali ni to morda eden izmed vzrokov, da smo ponekod zanemarili nekatere probleme lokalnega standarda, ki pa močno zadevajo razpoloženje delavcev. Zategadelj bodo morale naše sindikalne organizacije še posebej razložiti delavcem, da bodo novotvoljeni zbori proizvajalcev podlajšana roka občinskega ljudskega zbora, ki bodo okrepi in povečali sodelovanje delovnih kolektivov pri reševanju komunalnih in podobnih nalog.

Obzorniki v zborih proizvajalcev. Prihodnji teden se bodo torej šrom po Zasavju, v večjih in manjših podjetjih in po naših kmečkih krajih sešli proizvajalci, da bi se pomenili o predlaganih kandidatih, da bi izluščili iz svojega doseganja plodnega dela vse tiste pomankljivosti in slabosti, ki ovirajo še uspešnejše delo. Na svojih zborih bodo torej prvič v novejši zgodovini izbirali sotovariše za važno poslanstvo v organizaciji ljudske oblasti.

Končno: začetek gradnje nove tržnice v Zagorju

Končno: začetek gradnje nove tržnice v Zagorju

URBANISTI SO ODLOČILI, DA BO TRŽNICA V PARKU PRED NEKDANJO RUDNIŠKO VILO

Kar je res, je res! Tržniški prostori v Zagorju so zdaj, ko so uredili okolico, zelo kazali videz dela Toplice. Pa tudi obliki nista več ustrezali rastočim potrebam prebivalstva, saj niso bili redki dnevi, ko so morale gospodinjice čakati v vrsti uro ali več, da so lahko nakupile vsakdanje potrebščine. Gospodinjice so dostikrat gozdno, da so žideli umazani in prašni, ker niti betonska cesta, ki se vije tam mimo, ni brez prahu.

No, zdaj lahko zagorskim gospodinjicam povemo razveseljujočo novico, da so zbrana prva, začetna sredstva za gradnjo nove, večje, sodobnejše tržnice. Svet za urbanizem in komunalne zadeve sta odločila, da je najprimernejši prostor za nove

tržniške prostore v majhnem parku pred nekdanjo rudniško vilo v Toplicah. Ondod ni nobenega prahu, dohod pa zelo primeren. Končno pa je prostor tudi nekoliko oddaljen od mestnega vrveža, in torej, kot rečeno, najbolj primeren za prodajo kmetijskih pridelkov. Začetna dela so stekla prejšnji ponedeljek. Čeprav se zagorske gospodinjice tržnice letos še ne bodo mogle posluževati, bo lopa, ki bo dolga 23 m in široka 6 metrov — imela pa bo med drugim tri šrambe — pod streho do konca leta, povsem dokončana pa bo aprila prihodnjega leta.

Stroški gradnje bodo znašali približno 3 in pol milijona dinarjev.

OBRAZI IZ OKTOBRSE REVOLUCIJE

»Pomislite, samo pomislite: bil je sedem let v krvavi vojni, v nešteti bojih s carskimi soldati, kozaki, belogardisti in eseri, pa ni bil niti enkrat ranjen. Vrnil se je domov nepoškodovan, tak, kakršen je odšel tistega usodnega leta 1914«, dejala žena tov. Hribarja in ga ljubeče pogledala. Tov. Hribar se je široko nasmejal in dejal: »Sreča, hudičeva sreča!«

Za Hribarjevega Jožeta se je pričela pot na Golgoto 16. oktobra 1914. leta, v Galiciji. Tovariši naokrog so pecepali kot muhe, njega pa so ujeli ruski soldati. Tisti čas je že bolehal za strašno boleznijo, ki ji pravimo kolera. Prva postaja v njegovem ujetništvu je bila Lvov. Tam so ga za silo ozdravili, zatem pa ga je vzel s seboj zdravnik — ujetnik v Kijev. Ondi se mu je še enkrat nasmehnila sreča, kot je njegov zdravnik nekako staknil potne liste za Romunijo, pa ga spet zapustila, ker so ga na večer pred nameranim odhodom v Romunijo strpali v vlak, in hajd v Sibirijo, v Vladivostok.

Tam je ostal samo teden dni, ker ni bilo prostora za vse ujetnike. Transport ga pelje v Krasnojarsk, kjer ostane do 1915. leta. Od tam je ponovno nastopil romarsko pot na rusko-italijansko mejo, kjer so ga zaposlili v rudniku. Delali so kot črna živina, ob slabi hrani in v neznošnih razmerah. Kaj so hoteli! Nekega dne so se uprli carskim bajonetom, in niso hoteli več na delo. Takrat so jih dosti zapoparli, on pa je le uspel priti na ladjo in se po neki popeljati nazaj v Krasnojarsk. Tisti čas je bilo v Krasnojarskem kar 18.000 ujetnikov. Nekega dne so izbrali 400 ljudi — samih kovačev, rudarjev in drugih, in jih nameravali poslati v Moskvo, kjer bi delali v neki tovarni. Prišli so samo do Zlatoustja. Ondi jih je sprejel neki Zid in jih hotel poslati v gozdove. Spet so se uprli in za kazen stali ves dan pred neko pisarno. Zvečer so jih pognali iz mesta, kjer so ostali devet dni brez hrane in strehe.

Spet je vzel pot pod noge in prišel v rudnik železa Bakal. Tu se je tovariš Hribar za hip pomislil. V njegovem spominu so zrasli pred njim carski ujetniki, ki so delali v rudniku kot črna živina, uklenjeni v težke verige čez obe nogi in pas, 1000 takih ujetnikov, v glavnem intelektualcev, ki so

tistimi, ki so vso noč pilili in žagali verige z nog ujetnikov. Od tam je tov. Hribar pobegnil v Samoro. In tu je stopil kot rdečegardist na prvi sanitetski vlak. Začela so se strahoviti boji, kajti tisti čas so se tam mimo prebijali Čehi, ki so hoteli priti v Sibirijo in od tam na Japonsko. Iz Samare je tov. Hribar romal kot rdečegardist v Orenburg, kjer so oddali rdečearmejce v bolnišnico. Spet se je napolnil njihov sanitetni vlak in jih peljali v Tascent. Potovali so dva meseca, kajti imeli so večne boje s kozaki. Njihova delavska četa je morala včasih vsake tri kilometre popravljati progo, ki so jo kozaki razdejali na ta način, da so pri stikih tirov dvignili tračnico, vpregli vanj po deset kivolov, in pognali vse skupaj na nasip. Bolečno so le srečno prepeljali ranjence v Tascent.

Iz Tascenta je odšel na uralsko fronto, kot član Osobjooddelka (rdečearmejske varnostne službe), ker pa je zbolel, se je ponovno vrnil v Tascent. Po odpustu iz bolnišnice ga vodi pot nazaj na sanitetski vlak, in spet se je začelo romanje tja do obal Kaspijskega morja. Udeležil se je hudih bojev z belogardisti, dobro pa se spominja, da so ob tej priložnosti zaplenili dva belogardistična tankovska vlaka. Belogardisti so vse ujetnike, ki niso hoteli z njima, estavnostno postrelili in tov. Hribar pravi, da ni moč pozabiti teh doživetij. Romanje ga vodi v Krasnojarsk, od tam v Arhabat, v Tohtabazar, kjer je ostal do 1. junija 1921. leta. Po dveh in pol mesecih, se je izkrcal iz vlaka, v Zagorju. Tov. Hribar je preromal Rusijo po dolgem in počez. Sodi, da je premeril razdaljo nad 40.000 km, in še danes ve za vse kraje, ki jih je spoznal v Rusiji, ko je bil v rdečih vrstah. Šel je mladenič, vrnil se je zrel mož...

Milan V.

Stane Nuntič. — Predvolilni sestanki so v naši občini zelo živahni. Ljudje zlasti razpravljajo o raznih gospodarskih in komunalnih problemih, ki jih bo treba rešiti v prihodnje, hkrati pa z veseljem pregledujejo že dosežene uspehe, ki tudi niso majhni. Na Krškem polju, v Senušah in Smedniku največ govore o pripravah na elektrifikacijo, kmetovalci s področja krakovskih gozdov, ki so bili nekoč res bujni, a so danes močno iztrebljeni, za prekvalifikacijo gozdom; prav tako se za to vzemalo nekateri lastniki vinnogradov, velika večina ljudi iz vasi pa je mnenja, naj se davki proučijo že pozimi, tako da bodo vedeli za njih višino že na pomlad. Povsod tudi čedalje bolj podurjajo pomembnost dobre povezave vasi z mestom. Na množih krajih smo slišali: »Kaj nam pomaga bogata letina in vsa najboljša volja, nuditi potrošnim središčem dovolj sadja in drugih pridelkov, ko pa vse to s tolikšno težavo spravimo po slabih poteh do njih. Zato naj bo še naprej ena naših glavnih skrbi — urejevanje cest!« In ko zbirajo kandidate za novi ljudski odbor presneto dobro premislilo, katerega bodo izbrali.

Jože Kukovičič. — Volivci iz do tri zbornice volivcev. Na njih sem poročal o delu v občinskem ljudskem odboru.

—jak

Mladi kandidirajo v ljudske odbore

V Hrastniku kandidira tovariš Jože Greben, nadzornik v hrastniškem rudniku. Čeprav je še mlad, je Jože zelo razgledan. To se je pokazalo tudi na zboru volivcev, ko je v razpravi povedal mnogo koristnega in pametnega za boljše gospodarjenje v občini. Tovariš Greben pa ni samo gospodarsko razgledan, ampak tudi politično pravilno usmerjen. Zelo aktivno se udeležuje v občinskem komiteju LMS. Mladini posveti ves svoj prosti čas. Zaradi svoje resničnosti in poštenosti je zelo priljubljen pri rudarjih in pri ostalih ljudih, zato smo prepričani, da mu bodo na volitvah izkazali zaupanje.

V Brežicah kandidira tovariš Boris Pavlenč, gozdarski tehnik pri Gozdnem gospodarstvu v Brežicah. Tudi Boris se odlikuje z lepimi lastnostmi kot so skromnost, poštenost in resnično ljubeznost. Za nekaj let dela aktivno v občinskem komiteju Ljudske mladine, v društvu gozdarskih inženirjev in tehnikov ter v drugih oršaniščinah. Tak kot je — gospodarsko razgledan in politično pravilno usmerjen — bo lahko mnogo prispeval k uspešnemu delu občinskega ljudskega odbora.

—jak

V RDEČIH VRSTAH

(HRIBARJEV JOŽE IZ ZAGORJA PRIPOVEDUJE)

Spet je vzel pot pod noge in prišel v rudnik železa Bakal. Tu se je tovariš Hribar za hip pomislil. V njegovem spominu so zrasli pred njim carski ujetniki, ki so delali v rudniku kot črna živina, uklenjeni v težke verige čez obe nogi in pas, 1000 takih ujetnikov, v glavnem intelektualcev, ki so

tistimi, ki so vso noč pilili in žagali verige z nog ujetnikov. Od tam je tov. Hribar pobegnil v Samoro. In tu je stopil kot rdečegardist na prvi sanitetski vlak. Začela so se strahoviti boji, kajti tisti čas so se tam mimo prebijali Čehi, ki so hoteli priti v Sibirijo in od tam na Japonsko. Iz Samare je tov. Hribar romal kot rdečegardist v Orenburg, kjer so oddali rdečearmejce v bolnišnico. Spet se je napolnil njihov sanitetni vlak in jih peljali v Tascent. Potovali so dva meseca, kajti imeli so večne boje s kozaki. Njihova delavska četa je morala včasih vsake tri kilometre popravljati progo, ki so jo kozaki razdejali na ta način, da so pri stikih tirov dvignili tračnico, vpregli vanj po deset kivolov, in pognali vse skupaj na nasip. Bolečno so le srečno prepeljali ranjence v Tascent.

Milan V.

Ukrotitev Krke

IREKTOR IN NOVINAR

O sevniških mizarjih

IDILA — IN STVARNOST

O Krki pravijo, da je najlepša reka v Srednji Evropi. Mnogo pesnikov je že opevalo njeno zeleno barvo, njen skrivnostni umirjeni tok, njene zelene, z bradami in zidanicami ozraščane bregove, zapuščene lehe, kjer so skrivali divji rac, vzemirajoče postelje naših lovcev, opevali so molče gradove, romantična zavetišča kmetičev, tlačiteljev in kmetov utišanih žuljev, lene mlince, ki se počasi vrte, kakor bi hoteli posnemati dolenskega človeka, ki misli počasi, pa stvarno, preudarno in zanesljivo.

Krka, skoraj plah je svoj tek, kakor so plahi koraki dekleta, ko se vrača pod veder po tvojem bregu in zaslisi iz stoletnega gabra prvi soviti skovik.

Res, lepa je naša dežela. Doljenju se zdi, da ni nikjer tako lepša, s sanjskoimi grički obdane sveta, da ni nikjer tako dobrega vina, nikjer tako lepših deklet — aj, tudi deklet, nikjer tako lepših rek.

Vendar je Krka tudi potuhnjena. Vsako leto pobere nekaj vseh kopancev, ki ščejo v njej hladu in sprostitve. Vsako leto pa tudi prestopi bregove, se zažene na polja in travnike in uniči mnogo pridevkov. Tudi hiše na bregu niso varne pred njo, in ob svojem spodnjem toku postane že tako predrzna, da vdira skozi okna v nizke obrkne hiše.

Da, takrat pa prav dolenska skromnost, da Krka nagaja in ji ni zamere.

NACRTI INŽENIRJA BUTTE

S poplavami Krke se ubadamo skoraj že celo stoletje. Stvar namreč ni tako enostavna, kakor je videti na prvi pogled. Krka ima v svojem spodnjem toku precej pragov, ki bi jih bilo treba izsekati in tako tok sprostiti. Voda tedaj ne bi tako zastajala in se razlivala

KRKA IN NJENI PRITOKI POPLAVIJO TUDI DO 8000 KVADRATNIH KILOMETROV — RADIKALNI NACRT INŽENIRJA BUTTE — SESTANEK VODILNIH OSEBNOSTI NOVO-MEŠKEGA IN TRBOVELJSKEGA OKRAJA

po travnikih. To idejo je dal že inženir Butte, ki je leta 1892 sestavil radikalni in minimalni načrt za regulacijo Krke. V radikalnem načrtu, ki bi po današnjih računih terjal eno milijardo dve sto milijonov dinarjev investicij, je predvideno radikalno čiščenje plitvin na vsem spodnjem delu reke. Tega načrta ni bilo mogoče realizirati niti v Avstriji ne v stari Jugoslaviji. Tudi inženir Butte mu je dal vprašaj. Zato je izdelal tudi minimalni načrt, ki bi zahteval danes dve sto milijonov dinarjev investicij in ki bi ga bilo mogoče izvesti postopoma. Po tem načrtu bi bilo mogoče rešiti okoli 4.800 kvadratnih kilometrov zemlje pred poplavami, kar pomeni približno 60% vsega poplavnega ozemlja.

KAKO ZAČETI?

Da, kako začeti, to je zdaj najvažnejše vprašanje. Inž. Kerin in inž. Mišič, ki imata v rokah vse materiale v zvezi z regulacijo Krke in obenem spodbujajo toka Save, sta izjavila, da bo treba najprej dobro premisliti in poskusiti, kaj bi bilo bolj ekonomično. Načrt je mogoče izvesti po več variantah. Prva bi bila izsek pragov, potem podvodno miniranje, nato širjenje struge, pa nasipi ali pa razbremenilniki, ki gredo vzporedno z glavno strugo. Prva va-

rianta bi bila nekako najbolj prikladna, čeprav bo delo razmeroma težko. Če bi se odločili za podvodno miniranje, bi se bolj ogrozili favno v Krki, ki je po vojni že tako minimalna. Tako miniranje bi bilo mogoče podobno račji kugi, s katero je Krka izgubila velikanski bogastvo. Z nasipi bi lahko bistveno pokvarili v resnici idilne bregove Krke, medtem ko z razbremenilniki prav tako, če ne še bolj.

Če bi strugo uredili po prvi varianti, bi ostala okolica nespremenjena, le gladina Krke bi za meter ali poldrug meter padla, kar pa ne bi bilo tako tragično. V Kostonjci bi siicer pogledale tu in tam iz vode škrbine, ki pa bi jih kopalci lahko hitro odpravili, če ne bi že sam načrt predvideval njihove odstranitve. Najvažnejše pri stvari bi bilo to, da bi kmetom ostalo 4800 hektarov zemlje, ki bi je nič več ne ogrožale poplave, kar je tudi glavni namen melioracije.

KAJ STORITI?

Pred nedavnim so se zbrali že drugi to polje vodilni tovarniški trboveljskega in novo-meškega okraja na posvetovanju. Udeležili so se ga tovarniki: Jože Borštnar, France Pirko-vič, Viktor Kovač, Martin Go-

sak, župani krške, brežiške, šentjernejske in kostonjevske občine, direktor Vodnega gospodarstva Slovenije, tov. inž. Kerin, inž. Mišič in drugi. Popeljali so se od Kronovega do Broda pri Podbočju in si temeljito ogledali bregove in prage. Inž. Kerin je imel v rokah načrte inž. Butte in vsale elaborate o tem problemu ter je funkcionarjem vso pot tolmачil vprašanje. Po temeljitem ogledu so udeleženci tega posvetovalnega podelili skupno izjavo. — Do konca letošnjega leta naj se pripravi vse potrebno. Takoj naj se osnuje iniciativni odbor za vodno skupnost spodnjega toka Krke in Save. V letu 1938 pa naj bi se izvedla začetna dela na Savi od Zidanega mosta dalje. Krka bo lahko odtekala dalje, ko bo Sava oproščena. V nekaj letih bi bil načrt postopoma izveden in ozemlje rešeno poplav.

Vse kaže, da smo prve težave prebrodili in da ni več daleč realizacija zamisli inž. Butte, ki bo skoraj po sedemdesetih letih končno le ureničena v korist našega človeka ob Krki.

KAJ PA IDILA?

Ne bo se spremenila. Po Krki bodo še vedno lahko veslali gibki smolci. Fant bo vozil po njej deklet, sanjal o lepi prihodnosti in morda bosta v pogovoru pomislila tudi na to, kako težko je bilo ureničati načrte dedov, ki so se borili z naturo in sednjo ukrotitvijo reke.

Bo morda bo pa vendarle uredničen naš davni sen...

Meseca junija 1945 je bila v Sevnici ustanovljena mizarska produktivna zadruga. Prvih štiri dni je tu delal en sam človek, zdaj pa je mizarska produktivna zadruga podjetje s ste zaposlenimi delavci.

Začeli so z najpreprostejšim mizarskim orodjem, danes pojo v njihovih delavnicah različni stroji.

Sevniški mizarji so veliki mojstri za najrazličnejše vrste posebne, luksuzne opreme. Pa vendar, tudi pri njih še ni vse tako, kot bi želeli. Največ praga jim dela občutno pomanjkanje prostorov.

Med direktorjem tov. Durnom, najstarejšim v fabriki, ki se je pravkar vrnil iz obrata, in nami se je razvil zanimiv razgovor.

NOVINAR — Vaši specialni izdelki so prav gotovo znani tudi v tujini. S katerimi državami vse imate poslovne stike?

DIREKTOR — Doslej smo že dosti delali za Ameriko, Švico, Zahodno Nemčijo, Švedsko, Bilanji vzhod itd.

NOVINAR — Katera naročila so bila največja v zadnjem času?

DIREKTOR — Popolna oprema palače Glavne zadrugne svete v Ljubljani in dela za hotel »Metropole« v Beogradu.

NOVINAR — Za kaj boste prvenstveno porabili kredit, ki vam ga je pred kratkim odobril OLO Trbovlje?

DIREKTOR — Za rekonstrukcijo enega ismed obratov in gradnjo nove sušilnice, seveda če bo dovolj denarja. Najno pa bi potrebovali še nekaj strojev.

NOVINAR — Ali so v vašem podjetju že možnosti za povečanje števila zaposlenih?

DIREKTOR — Seveda so. Ko bi imeli dovolj prostora, bi lahko takoj zaposlili še nadaljnjih sto ljudi, kajti dela imamo dovolj. Prav zaradi preostalih prostorov je pri nas trenutno tudi kmetiški števalec.

NOVINAR — In kdaj bo ta problem rešen?

DIREKTOR — Pravkar pripravljamo per-

spektivni program za povečanje delovnih prostorov.

NOVINAR — Sodelovali ste na beograjskem sejmu. Kakšen uspeh ste dosegli?

DIREKTOR — Zelo velik. Vsestransko smo zadovoljni. Za naše izdelke je bilo neverjetno zanimanje.

NOVINAR — Ali je na vidiku kakšno večje delo, ki ga bo prevzela mizarska produktivna zadruga?

DIREKTOR — Oprema nove palače Zveznega izvršnega sveta v Novem Beogradu.

NOVINAR — In kaj je še novega pri vas?

DIREKTOR — Za delavce, katerih večina prihaja v tovarno iz vseh vetrov z vlaki, kolose in peš (stanovanj) v Sevnici jim ne moremo nuditi bomo kolikor moč hitro pripravili topel obrok malice. Upamo, da bodo zadovoljni s tem.

-jak

Zagrebiški velesojem je zlasti letos privabil mnogo ljudi iz vseh krajev Jugoslavije. Na velesojmurazstavljalos se več držav, kot lani in obiskovalci trdijo, da je izbira raznovrstnega blaga zdalečboljša kot lani. Na letošnjem velesojmu razstavlja tudi več zasavskih podjetij.

Zadružni domovi - družbeni problem

Prejšnja leta smo pričeli graditi precej zadružnih domov in jih je že več dograjenih in danes predstavljajo središče življenja na vasi. Tako smo na prvi mer zgradili take domove na Bizeljškem, Dobovi, Arčah, Globokem in še drugod po okraju. Osnovna sredstva za te objekte je dala ljudska oblast, mnogo pa so prispevali sami vaščani — zadružniki, ki s ponosom gledajo in koristijo te objekte, ki so središče gospodarskega in kulturnega življenja na našem podeželju.

na zadruga danes ne zmore brendati, ki izvrirajo iz gradnje zadružnih domov. Iz tega sledi, da so te stare obveznosti, ki danes hrome delo naših kmetijskih zadrug, pravzaprav problem družbe, ki ga je treba reševati okvirno za vse območje, kjer obstajajo. Mnenja smo, da je treba to situacijo nujno in zadovoljivo rešiti pri najvišjih organih ljudske oblasti in zadružnih organizacijah.

Ke ugotavljamo, da ima ce-

ltna družba koristi od zadružnih domov in da se v teh razvijajo v glavnem le kulturno in politično delo celotne vasi, naj bo zahtevalo celotne družbe, da se ta problem čimprej ugodno reši in s tem pomaga našim kmetijskim zadržam, da jim bodo zagotovljena redna sredstva za izvrševanje pomembnih nalog, ki so velikanskega pomena za razvoj kmetijstva in našo socialistične skupnosti sploh.

NAS KOMENTAR

Državni udar v Siamu

Zgodilo se je, kar smo mnogi poznali: razmer v Siamu se več mesecev napovedovali. Maršal Sarit Thanarat, vrhovni poveljnik slamskih oboroženih sil, je pretekli terek razglasil obsedno stanje in pozval vlado, naj odstopi. V Bangkok, glavno mesto Siama, so prispele tankovske enote in obkrožile vladno palačo. Vlada je odstopila, ministri predsednik Pibul Songram je pobežnil, oblast pa je prevzel maršal Sarit Thanarat.

Siam (uradno Prades Thai ali Muang Thai) — dežela svobodnih) se razprostira med Burma, Laosom, Kambodžo in Malajo. Meri 513.447 kvadratnih kilometrov in ima kakih 20 milijonov prebivalcev, večinoma Siamcev, skoro 4 milijone Kitajcev in milijon Malajcev. Glavno mesto je Bangkok, ki ima nad milijon prebivalcev.

Dežela je izredno bogata. Razvito je kmetijstvo. Industrije skoro ni, čeprav imajo veliko rud, ki pa jih še ne izkoriščajo. Kakih 80 odstotkov prebivalcev se ukvarja s kmetijstvom. Prevladujejo majhna posestva. Na 93 odstotku obdelovalne površine gojijo (Do nedavnega je bil Siam največji pridevalec in izvoznik riža na svetu, sedaj pa je na prvem mestu Burma.) Na ostalih 7 odstotkov obdelovalne površine gojijo sladkorni trs, koruzo, tobak in kavčukovec.

Siam je ustavna kraljevina. Kralj Purnifol Aduldej pa nima nobene oblasti. Vso oblast je imela vojaška hunta, ki ji je načeloval maršal Songram.

Songram je leta 1938 kot obrambni minister izvedel državni udar in postal predsednik vlade. Vlada je do leta 1944. Med vojno je sodeloval z Japonci in napovedal vojno zavezništvo. Zato so ga po vojni zaprli. Zanj pa se je zavzela ameriška vlada, na kar so ga izpustili. Washingtonu je namreč bolj odgovarjal Songramov konservativizem kot pa liberalizem Pridi Panomyong, ki je bil po vojni predsednik vlade. Leta 1947 so Panomyong nasilno odstavili in Songram je spet postal predsednik vlade.

Songram je v zunanji politiki tesno sodeloval z ZDA (Siam je član SEATO pakta), v notranji pa je podpiral konservativizem in se trudil, da bi zadržal rast naprednih sil. Vendar ni uspel. V začetku preteklega leta je moral dovoliti delovanje političnim strankam in razveljaviti zakone, ki so prepovedovali svobodno tiskano. Razpisal je prve parlamentarne volitve, toda samo za polovico članov parlamenta. Volitve so bile 26. marca letos. Še danes nihče

ne ve, kakšni so bili njihovi resnični rezultati. Ob zaključku volitev je agencija Reuter poročala, da je Songram poražen in da se je Siam kot »dolgoletna trdnjava protikomunizmu v jugovzhodni Aziji« začel pomikati proti komunistični Kitajski. Iz tega poročila je razvidno, da so večino glasov dobile napredne stranke, ki se zavzemajo za socialne in gospodarske reforme in za prijateljsko sodelovanje z vsemi državami. Nekaj ur kasneje pa je ista agencija sporočila, da je Songram, »ki je naklonjen Zahodu«, dobil največ glasov in da ima zagotovljenih 32 mest v parlamentu. Potem je Bangkok pet dni molčal. Dne 2. aprila pa je svet nenadoma zvedel, da je Songram proglasil izredno stanje in da so v Bangkoku izbruhnile demonstracije. Nad 100.000 demonstrantov je zahtevalo, naj vlada odstopi in razpiše nove volitve ker so rezultati volitev ki jih je objavila, lažni. Obenem so se začeli tudi nemiri v vojski.

Razpoloženje prebivalstva pa je nekoliko vplivalo tudi na nekatere sile, ki so vplivale na vlado. V zadnjih mesecih je bilo očito, da se vlada skuša postaviti na lastne noge, da skuša navezati nekaj stikov z državami, ki niso v zahodnem bloku. Washington je na te težnje odgovoril z gospodarskim in političnim pritiskom. Vlada

je na primer sprejela program graditve lastne rafinerije, ameriške petrolejske družbe pa so zato zahtevale, naj Siamu takoj plačajo nekaj deset milijonov dolarjev, ki so jih bili dolžni za nafto. Pritisk je bil tako močan, da je obrambni minister odstopil. Maršal Sarit je ob odstopu izjavil, da je postal ostavsko zato, ker sodi, da je vlada »ugubila vse stike z javnim mnenjem«. Skupina višjih oficirjev, na čelu s Saritom, je tedaj ustanovila »Kolu« mite nacionalsne varnosti in zahtevala reorganizacijo vlade. Ker je Songram njihove zahteve odklonil, je Sarit poslal v prestolnico tankovske enote, ki so izvedle državni udar.

Teško je reči kakšni so resnični nameni maršala Sarita. Najbolj verjetno je, da je s svojo akcijo skušal rešiti, kar se rešiti da. Ljudstvo je namreč resno zahtevalo spremembo vladne politike in Sarit je ugotovil, da bi se le z odstranitvijo Songrama in s popuščanjem ljudstvu dalo obraniti Siam »la szhodni svet«. Sicer pa bomo kmalu videli, kaj je v ozadju tega državnega udara. Napovedujemo, da bo nova vlada koalicijska, ki jo bo vodil prvak unionistične stranke Sukit Nimanhejman, v njej pa bo verjetno tudi vodja demokratov Nai Kuang Afairong. Ob sta naklonjena Zahodu in podpirata SEATO pakt.

Do naštetih in drugih slabosti ne bi prišlo, če bi pri premiranju povsod upoštevali predvsem tale tri načela.

Da pripada premirja samo tistim, ki s svojim delom karkoli prispevajo k naraščanju storičnosti in znižanju proizvodnih stroškov;

Da je do premirja upravičen delavec ali uslužbenec le tedaj, če je dosegel pri svojem delu večji uspeh, kot je to njegova dolžnost;

Da so premirje le takrat upravičeno izplačane, če je uspeh dela izračunan na osnovi knjigovodskih in tehničnih pokazateljev.

Na ta tri načela so marsikje pozabili. Zato tudi lahko odkrivamo tolike slabosti. Kako deseti, da bodo premirje temeljile na objektivnih osnovah pa drugje.

IZ HRATNIŠKE STEKLARNE

SPREJEM MLADIH STEKLARJEV V DELO. — Po končanem industrijski šoli za steklarje je prišlo v hrastniški Steklarno kar 24 novih steklarških strokovnjakov, med njimi sami mladi ljudje. Od teh je 14 pihalcev. V Bruslicah in 3 silkarjev.

Direktor je spoznal, da s sindikalno organizacijo prireditelj sestane s temi mladimi delavci, na katerem so se le-ti seznanili z delom, življenjem in problemi podjetja. Skoro vsi mladi delavci so nastanjeni v tovarniškem študentskem domu in se hranijo v menzi.

R. V.

VIDEMSKO-KRŠKI ZAPISKI

Nov veter na Krškem polju

Ce se danes, jutri ali kdaj pozneje napotite z novega Vidma s papirnico in razširjajočo se kovinarsko zadrugo, v staro mesto onstran Save, pa še naprej na Krško polje ali pod Gorjance, boste prav gotovo presenečeni. Tam, kjer ste se najbolj nadejali mrtvila, boste zdaj našli kopo stvari, ki so jih v zadnjih letih, mesecih in tednih, skromno, brez velikega hrupa zgradile roke delavca in kmeta z Vidma ali Krškega, iz Leskoveca ali Trške gore.

Nova komunna je zadihala s polnimi pljuči. Razpadli so ozko lokalistični okviri in pradsodki med Kranjci in Stajerci, ki jih loči Sava in že sto let povezuje star, majav most. Danes je jasno, da industrijski Videm ne more brez Krškega, prostrano trgovinsko in zgodovinsko mesteca pa ne brez Vidma.

Kdaj pa kdaj se še razburka stara kri. A ne za dolgo. Kmalu se umiri ob živahnem utripu današnjega dne.

Tovarna celuloze in roto papirja dela s polno paro. Iz strojev prihajajo novi in novi kilometri časopisnega papirja, ki smo ga prej kupovali le za devize.

Toda to še ni vse. Podjetje ima dovolj pogojev za nadaljnji razvoj. V tovarni proučuje možnost predelovanja odpadne mase v krmilni kvas, spirt, razmišljajo pa tudi o oplemenjenosti za celulozo.

V Sotelskem pri Vidmu deluje znana tovarna šola. Prvo, kar zelo preseneča, je neprimerna lokacija delovnih prostorov. Mnogo predaleč od železnice so, zato že pripravljajo program za ustrežnejši obrat, iščejo možnost osvojitve novih izdelkov, skupno z obiskanim predavateljem uredijo čino pa si prizadevajo urediti proizvodnjo tako, da bi z izdelki uspešno tekmovali z različni večjimi podjetji te stroke pri nas.

In da ne pozabimo splošne kovinarske zadruge, najmlajše izmed vseh videmsko-krških podjetij. Upravniku grekar na smeh, ko nam pripoveduje, da je pri njih zaposlenih že 130 ljudi in da bodo skoro začeli z gradnjo nove delavnice.

Krško je danes čisto in lepo urejeno mesto s sodobnim vodovodom, priklupnim parkom in spomenikom. Ponoči osvetlujejo ceste fluorescentne luči, kmalu pa bodo dobili tudi kanalizacijo.

Treba bi bilo urediti še ostalo, ki pokaže mesto za zavoslo nadležnega prahu. Ljudje vedo, da ni mogoče storiti vsega hkrati. Pri vseh dosežanih delih pa so tudi sami zavijali rokave in prostovoljno delali.

Seveda imajo težave tudi s stanovanji. Njihova stanovanjska zadruga sičar precej gradi, a še vedno premalo. Na občini leži okoli 150 neresenih prošnji.

Stanje se bo spet nekoliko izboljšalo, ko bo postavljeno večje stanovanjsko poslopje s trgovskimi in drugimi lokali v pritličju, za katerega že pripravljajo načrte.

Tudi obrt ni najbolj razvita. Občina razmišlja o ustanovitvi nekaj potrebnih uslužbenih delavnic, čas pa bo pokazal, ali naj bi te delale v okviru kovinarske zadruge ali samostojno.

In drugače? Imajo nov, sodoben hotel in olimpijsko kopališče.

omenijo najbolj pionirski odred v Jugoslaviji, ki je v Leskovecu in prvi kinemaskopski film, ki so ga pred dnevi gledali v novem kinematografu.

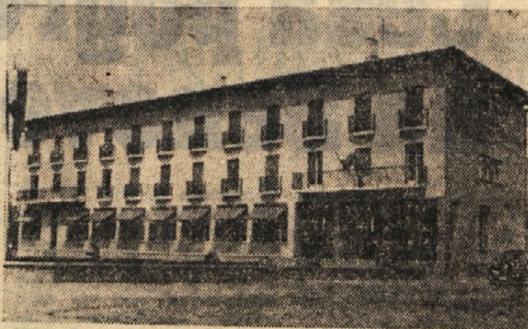
Sicer pa je v Vidmu-Krškem vedno živahno. Poleti, ko kulturnoprosvetno delo počiva, se vsa preselijo na bazo. Sport in zabava šteje. I je plavanje.

V okolici Vidma-Krškega, na prostrani krški ravnici, ki se počasi steka v hribovit svet gozdov, travnikov in polj, na eni strani pod Gorjance in na drugi strani proti Kozjanskemu, živi 57 odstotkov vsega prebivalstva — kmetov. Tu je zemlja skopa in kmetijstvo še precej zaostalo. Močna ovira njegovemu razvoju je prevelika razcepljenost parcel, sledijo pa se še sedaj poznajo sledovi štiriletnega izseljenstva.

Pa vendar, tudi v vseh teh krajih je čutili nove vetrove, ki prihajo tedaj močneje. Zdej zdaj bo dobilo še nekaj tistih preostalih odročnih zaselek električno luč, boljše ceste, vodovode in drugo.

Ljudje pa so napovedali tudi odločno borbo zaostlosti na poljih, v sadovnjakih in vinogradih. Zavedajo se in mnogokje že tudi občutijo, da se da prav iz te zemlje iztisniti več in marsikaj.

Tu so prvi začetki kooperacije med zadrugami in posameznimi kmetovalci. Po sodobnem načinu začelja s skupnim ob-

Nov hotel v Vidmu-Krškem.

navljanjem sadovnjakov in vinogradov, vse bolj se poslužujejo umetnih gnojil, zato pa je tudi njihov hektarski donos vsako leto večji.

Pred letom so kmetje porabili v vseh 12 mesecih le 25 vagonov umetnih gnojil, letos pa že v samem prvem polletju 59 vagonov. Hektarski donos pa se je samo pri pšenici povečal za 7 mtc.

Prizadevanja videmsko-krških zadrugnikov vsekakor zaslužijo vsa pozornost, zato je prav, da povemo prihodnje še

kaj več o njih in njihovih načrtih.

Ce bi še naprej stikali po Vidmu-Krškem in po tamkajšnjih vaseh, bi še marsikaj slišali in videli.

Krške žene bi prav gotovo pokazale na skromno tržnico in dejale: »Nimamo je še dolgo, a že občutimo, koliko je koristna.« Solarij iz Dolenje vasi imajo preurejeno šolo, tisti v Senušah lep provizorij, Vrbinca pa skrite petrolejke. Nič več jih ne rabijo. Svetr jim elektrika.

GRADNJA KOPALIŠČA V SEVNICI

V Sevnici hočejo drugo leto zgraditi kopalni bazen. Gradnja takega bazena za delovne ljudi je bila neogibno potrebna že takoj po vojni, zlasti še, ker sta Sava in Mirna zaradi onesčičenja neprimerni za kopanje. Do sedaj ni bilo mogoče zgraditi kopališča, pač pa so na zadnjem zboru volivcev izvolili pripravljalni odbor, ki si je zadal nalogo, da bo prihodnje leto uredil željo vseh Sevnčanov, predvsem pa delovnih ljudi in mladine. Ker bodo pristojni čimhitelji to gradnjo materi-

alno podprli, so tudi delovni kolektivi tovarni in podjetij obljubili pomoč, prav tako bo mladina že letoš, najkasneje pa prihodnjo pomlad pomagala s prostovoljnimi delom pri začetku izgradnje bazena.

Z realizacijo tega načrta bodo ustvarili tudi temelje za turizem, ki se je pred vojno že lepo razvijal v tem kraju. Treba pa bo seveda misliti tudi na skorajšnje tlakovanje ceste in zgraditev hotela, ki je v Sevnici prav tako nujno potreben.

Razvoj Hrastnika

Kot vsepovsod, se tudi v hrastniški občini pridno pripravljajo na bližnje volitve v občinski ljudski odbor. Na zborih volivcev, pa občani pregledujejo uspehe, dosežene v zadnjih petih letih na vseh področjih komunalne dejavnosti, obenem pa predlagajo na svojih sestankih, da se uredi vse tisto, kar je po njihovem mnenju prvenstveno važno.

Iz poročil, ki jih podajajo odborniki občinskega ljudskega odbora na sedanjih zborih volivcev, je razvidno, da je sedanjí ljudski odbor v častu svoje

mandatne dobe kljub težavam, s katerimi se je boril, napravil velik korak naprej v gradnji komunalnih in drugih objektov v sami izgradnji ljudske oblasti. Občina Hrastnik je preteklo leto industrijski kraj, kar nam jasno kaže bruto produkt, ki je znašal lansko leto nad 4 milijarde 104 milijone dinarjev. Od tega so dala samo tri največja industrijska podjetja, kot rudnik, steklarna in kemična tovarna 3 milijarde 435 milijonov dinarjev ali 84% bruto produkta, 16% so dala ostala podjetja, kmetijstvo pa 3%.

Trgovska podjetja in gostinstvo sta sicer organizirana na področju občine, vendar zelo nezadovoljivo. Tržovska podjetja imajo zelo slabo izbiro blaga, zaradi česar kupujejo potrošniki vse važnejše predmete izven občine. Prav tako slabo je v gostišnih organizirana preiskrba s toplimi ali mrzlimi izdelki, saj v celi hrastniški dolini ni niti ene menze, v gostilnah pa zelo težko dobijo celo mrzla jedila. Podjetja, ki se ukvarjajo s preskrbo prebivalstva, bodo morala resno razmišljati o potrebah občanov, prav nujno pa bi bilo treba v kraju organizirati vsaj eno menzo, saj je prostorov za to dovolj, če upoštevamo, da je večina gostilniških prostorov prazna.

Močno se v Hrastniku občuti tudi pomanjkanje raznih obrti, saj kakšnih specialnih obrti v kraju sploh ni, predvsem finomehanike, radijomehanike in še drugih. Volivci so nadalje na svojih zborih predlagali, da se v Hrastniku ustanovi obrtna šola, ker hodijo učenci v gospodarstvu peš čez hrib v Trbovlje, kar pomeni zanje vsak dan najmanj dve uri zamude časa, razen tega pa je pot tudi naporna, zlasti v slabem vremenu.

Z razvojem industrije v občini, kjer pride predvsem v poštev rudnik Trbovlje-Hrastnik, ki širi svojo dejavnost na področju Novega Dola, z rekonstrukcijo steklarne, z obnovo in povečanjem obrata pa bo verjetno začela tudi tovarna ke-

mičnih izdelkov, se je število prebivalstva v občini v zadnjih štirih letih povečalo od 8.221 (leta 1953) letos na 10.020. Zelo se je nadalje povečalo število družin, ki jih je bilo leta 1953 v občini 2.700, letos pa že 3.078, torej 288 družin več.

V zadnjih petih letih so občinski ljudski odbor, rudnik in steklarna zgradili 313 novih stanovanj, za kar je bilo porabljenih 342 milijonov dinarjev, po samezni delavci in uslužbenici pa so zgradili 98 stanovanjskih hišic. Vse te gradnje pa niso rešile stanovanjskega vprašanja v občini in bo treba v prihodnjih letih zgraditi še najmanj 200 stanovanj, da bo ta problem vsaj delno rešen. Steklarna zida 4 dvostanovanjske hiše, rudnik bo v prihodnjih mesecih dogradil 30-stanovanjski blok, v nadaljnji gradnji pa ima še dva 12-stanovanjska bloka, ki boata že letos pod streho, en stanovanjski blok pa je skonstruiran v prvi fazi.

Ob prehodu na nov komunalni sistem leta 1955 je občina razširila svoje dejavnost orporedila širše pravice. Ustanovili je bilo treba svete, komisije, odbore itd. Iz podatkov, ki so na razpolago, je razvidno, da je do sedaj delalo v raznih svetih, komisijah in odborih nad 300 državljanov, to so pomožni organi občinskega ljudskega odbora, medtem ko v hišnih svetih sodeluje 252 državljanov, med njimi 39 žensk.

Nadaljevanje na 5. strani

Del rudnika v Hrastniku

Državljeni socialistične Jugoslavije

(Iz proglaša SZDLJ)

Volitve v občinske in okrajne odbore, ki bodo oktobra in novembra letos, bodo ne samo izraz volje ljudstva, ki voli svoje predstavnike v organe ljudske oblasti, temveč tudi pregled vseh naših uspehov v izgradnji socializma in socialističnih družbenih odnosov — kakor tudi v dosežani izgradnji socialističnih komun.

Z uspešno izgradnjo socialističnih družbenih odnosov v državi in s svojo dosledno borbo za neodvisnost in socializem je naša država pridobila v svetu velik ugled. Jugoslavija je pomembni moralno-politični čimtelj sodobnega napredka socialističnega razvoja v svetu in aktiven sodelavec v naporih za napredek socialistične misli in prakse...

Naša država je ena od najaktivnejših pobornikov politike aktivne miroljubne koeksistence med narodi, brezkompromisni borcev za mir, za čim hitrejšo uresničevanje splošnih težanj človečanstva za razorožitev in odstranjanje nevarnosti nuklearne vojne, za enakopravne odnose med narodi in državami, za striktno spoštovanje suverenosti vsake države...

Jugoslavija je danes ena izmed tistih držav, ki je razvila zelo plodno in raznovrstno sodelovanje na političnem, ekonomskem in kulturnem polju z velikim številom držav sveta.

Dosegli smo velike uspehe v našem gospodarskem razvoju. Nacionalni proizvod naše države raste iz leta v leto. Od zadnjih volitev smo do danes povečali industrijsko proizvodnjo za 74 odstotkov... Po zaslugi vlaganja precejšnjih sredstev za razvoj kmetijstva, naši politiki za socialistični razvoj na vasi, so doseženi prvi resni uspehi tudi v kmetijski proizvodnji.

Uspehi v gospodarskem razvoju naše države so neločljivo povezani z naporom, da zgradimo nove socialistične odnose, in zlasti z eno od največjih pridobitev naše socialistične revolucije — z delavskimi sveti. Samoupravljanje proizvajalcev v gospodarstvu, kakor tudi samoupravljanje državljanov v družbenem življenju nasploh, je postala osnova celotnega našega gospodarskega in družbenega sistema.

Velik korak v razvoju socialistične demokracije predstavlja preraščanje občin v komunale in njihovo združevanje v okrajno skupnost komun.

V dosežanju razvoja komun je zgrajen demokratičen mehanizem, posebej v ljudskih odborih, njegovih svetih, zborih volivcev, delavskih svetih in drugih organih družbenega upravljanja. V tem mehanizmu in njegovem nadaljnjem izpopolnjevanju imajo delovni ljudje velike možnosti in odgovornosti, da pripravljajo z razvojem gospodarstva na svojem področju in z graditvijo, mreže gospodarskih, prosvetnih, kulturnih, zdravstvenih ustanov.

Z ustvarjanjem investicijskih, stanovanjskih, kmetijskih, raznih socialnih in drugih skladov se krepi v smeri ekonomska osnova komun. Z gradnjo komun nastajajo pogoji, da državljani neposredno sodelujejo pri upravljanju najrazličnejših družbenih del, da vključajo svoje interese s splošnimi. Komunna postaja tudi najbolj množična šola socialistične demokracije, saj se socialistični družbeni odnosi ustvarjajo neposredno z aktivnostjo samih delovnih ljudi.

Državljeni, te volitve bodo doprinele h krepitvi in nadaljnjem izpopolnjevanju demokratičnega mehanizma v komunah. Delo vseh organov — ljudskih odborov, njihovih svetov, upravnih organov itd. je javno in podvrženo kritiki državljanov ter njihovim organizacijam. Odgovornost odbornikov pred volivci postaja večja, stvarnejša. Pravilno posluževanje mehanizma komunale samouprave, vedno večja aktivnost zborov volivcev bodo dali novo spodbudo konstruktivnemu in aktivnemu sodelovanju stotisočim državljanom pri upravljanju z našo skupnostjo.

V bodočem obdobju bo nadaljnja izgradnja stanovanjskih poslopij eno od osnovnih dolžnosti ljudskih odborov.

Obdobje, za katero bomo volili nove odbornike, je obdobje nadaljnega boja za dviganje življenjskega standarda. Ta borba je neločljiva od naših naporov, da se dvigne produktivnost dela, da z lastnim delom ustvarimo nova sredstva, potrebna za izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi. Od prizadevanja vsakega posameznika je odvisno, kako bomo hitro in uspešno gradili naš družbeni sistem, dvigali gospodarsko moč naše države, reševali komunala in vse druge probleme.

cejšno pozornost. Stuttgartska Tehniška visoka šola je dobro poznana predvsem v zahodnoevropskih deželah. Pod njenim okriljem delujejo številni tehnično-kemični inštituti. V gradu Hohenheim pa imata svoje prostore Visja gospodarska akademija in Visja agronomska šola. K podobnim kulturno-zgodovinskim ustanovam je treba vsakakor prišteti tudi Glasbeni konservatorij. V Stuttgartu deluje tudi pedagoški inštitut, ki nadzoruje delo šestindvajsetih gimnazij, deset srednjih in štirinajst ljudskih šol. Zaradi velikega obiska ima velik pomen tudi stuttgartska ljudska univerza.

Marsikoga bo verjetno zanimala tudi kratka zgodovina mesta. Okrog leta 980 je imel germanski vojvoda Liutolf na tem mestu veliko konjušnico, ki jo je imenoval »Stoutgarten« in od tod torej ime današnjega Stuttgarta. Po čem je dobilo mesto svoje ime, meščane še vedno spominja njihov mestni grb z zlatim ščitom in črnim konjem v sredini.

Za svoj razvoj se ima mesto zahvaliti predvsem sedežu württemberskih vojvod v Stuttgartu. Ker je bila v tistih časih vodna pot najcenejša in mnogokrat tudi najhitrejša, so se württemberski vojvode odločili zgraditi svojo rezidenco ob Neckarju, po katerem so v dokaj kratkem času lahko prišli do Rena, ki jih je povezoval z ostalimi nemškimi pokrajinami.

Pod grofom Eberhardom I. je prišlo do triletnega vojne (1310—1313) z nemškimi cesarjem Heinrichom VII. Württemberski so bili v vojni premagani in cela pokrajina je do smrti Heinricha VII. pripadala državi Esslingen. Po cesarjevi smrti je württemberski vojvoda Eberhard I. zahteval in tudi dosegel odcepitev od Esslingena.

Od tedaj naprej se je mesto Stuttgart hitro razvijalo. Leta 1400 je imelo že okrog 4.000 prebivalcev.

(Nadaljevanje sledi)

(Nadaljevanje)

Istočasno so začeli z obnovitvenim programom. Okrog 52.500 stanovanj je bilo porušenih, toda leta 1964 je bilo že 43.500 obnovljenih in na novo sezidanih. Stuttgart se razprostira ob Neckarju med samimi griči, a boljše rešeno, po samih gričih. To je delalo arhitektom velike skrbi. Kje najti prostor za nove stavbe? Ali naj se mesto veča v širino ali v višino? Odločili so se za nebotičnike. Predvsem izven središča mesta se dvigajo impozantne stavbe v popolnoma modernem arhitektonskem slogu, nekatere z več sto stanovanji. V prihodnjih letih namenjajo zgraditi še okrog 20.000 stanovanj v središču mesta, kjer je še vedno nekaj ruševin iz druge svetovne vojne.

Največje skrbi si delajo z obnovo Schlossplatz. Grad sam je že popolnoma obnovljen, na ruševinah ostalih zgradb pa ne vedo, ali naj bi zgradili nova upravna poslopja za pokrajino Baden-Württemberg ali pa naj bi zrasla na tem mestu nova umetnostna akademija.

Drugo zanimivo področje je ob visokooljski četrti, na katerem že stoji 15-nadstropni Max Kade-Haus. Za tuje je predvsem zanimiva razstavna četrt na Killesbergu, o kateri sem že govoril. Nadalje je tu vredno omeniti še sedemdeset na novo zgrajenih šol, h katerim bo v prihodnjih letih treba priti šteti še štirinajst poslopij s kapaciteto 89.000 učencev, dijakov in študentov. Na Killesbergu stoji tudi zgradba mladinskega doma za Dohodne goste s 360 posteljami.

Tone Zagorc:

MED NEMCI

Kljub temu, da so vsi obnovljeni in razširjeni, skoraj niso več kos velikemu prometu. V mestu je mnogo novih in obnovljenih poslovnih prostorov, ki so jih predvsem zaselele banke in zavarovalnice ter nekatera velika trgovska podjetja, kot so Union in Breuninger, Rhein-Main-Bank in nova poštna palača.

Pri gradnji kulturnih objektov mesto prav tako ne zaostaja. V zgradbi Gustav Siegle-Hausa prirejajo redne koncerte in dramska dela amaterskih igralških družin. Zelo dobro napredujejo tudi obnovitvena dela tako imenovane Liederhalle in številnih muzejev. Posebno mesto med temi objekti pa zavzema 214 metrov visoki razgledni stolp s televizijsko anteno.

Za v prihodnje imajo mestni močje v ha-

rtu graditev velike bolnišnice, zaprtega zimskega kopališča, nove tržnice in priključitev mestnega vodovoda k vodnemu kanalu iz Bodenskega jezera, ki bo poleg Stuttgarta preskrboval z vodo še dvajset drugih mest. Do leta 1958 pa hočejo popolnoma dokončati pristanišče ob Neckarju.

Industrija in trgovina sta v Stuttgartu zelo razviti. Dasi je mesto zelo oddaljeno od surovinskih področij, stuttgartska industrija prednjači z določenimi kvalitetskimi izdelki pred drugimi mesti. Vsak sedmi meščan je zaposlen v industriji. Leta 1953 je znašala vrednost proizvedenih artiklov stuttgartske industrije približno 2,2 milijarde mark, od katerih je odpadlo na izvoz 14%. Industrija orodnih strojev in kemičnih izdelkov obsega približno 2.500 podjetij, posameznih prodajal za te proizvode pa je okrog 5.000 s približno 20.000 uslužbeni.

Na vrhu industrijske lestvice je vsekakor elektroindustrija Roberta Boscha, za njim pa prideta »Lorenz« in »Telefunken«. Tu ima svoj sedež tudi industrija motorjev Daimler-Benz A. G., ki ne zaostajajo mnogo za Porschejevimi obrati v Zuffenhausenu.

Posebno močna je nadalje industrija tekstilnih strojev, med katerimi zavzema prvo mesto Schubert & Salzer. Po vsem svetu znani optični izdelki Zeiss-Ikon prav tako prihajajo iz Stuttgarta in še cela vrsta svetovno znanih tvrdk ima svoj sedež v tem mestu.

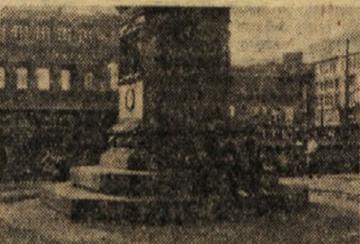
Morda se boste začudili, da ima Stuttgart okrog 200 založniških podjetij z okrog 4.500

uslužbeni. Največje založniško podjetje J. G. Cotta je bilo ustanovljeno že 1787. leta. Zelo znane založbe mladinskih knjig so Franckhova, Thienemann in Union Deutsche Verlagsgesellschaft.

Sploh je kulturno življenje v Stuttgartu zelo razgibano. Drame, opera in upodablja-joča umetnost — vse to je našlo pri občinstvu pravo mesto. Stuttgartska gledališča uživajo velik sloves po vsej Nemčiji, opera pa je z velikim uspehom gostovala tudi že v Rimu in Parizu. Velika zgradba württemberskega državnega gledališča je ostala med vojno nepoškodovana, malo dramsko poslopje so takoj po vojni obnovili in je kmalu zavelovalo s svojim gledališkim ansamblom širom po domovini. V koncertni dvorani Gustav Siegle-Hausa se skozi vse leto vrste koncerti državnega orkestra, simfoničnega orkestra južnonemške radijske postaje, zelo poznan pa je tudi Stuttgarter Kammerorchester.

Kiparstvo in grafične razstave moderne umetnosti so našle svoje mesto v Državni galeriji, v prostorih württemberskega umetniškega združenja in še nekaterih zasebnih galerij. Na stuttgartski akademiji za upodablja-jočo umetnost predava več vidnih slikarjev, med njimi tudi Willi Baumeister. Večino umetnin, ki so bile po vojni odpeljane v Francijo in Združene države Amerike, so spet vrnil štuttgartskim galerijam in jih je zdaj mogoče videti v raznih muzejih in na posebnih razstavah.

Izobrazbi posvečajo mestne oblasti pre-

V Stuttgartu se zbira študentje vsega sveta. Tule dva Turka sta našla prostortek za domači pomenek kar pod spomenikom.

ZDRAVSTVENI KOMENTAR

Skrbimo za zdravstveno vzgojo

Medicina je že davno prestopila stene bolnišnic in ambulant. Danes gledamo na bolnika in na človeka sploh kot na predmeta, v katerem živi. Če to trditve prepravimo v vsakdanje življenje, bi lahko rekli, da je malo storil zdravnik, ki je predpisal rahlične...

Če nudimo ljudem zdrava živila v čistih prostorih in iz snažnih rok, in če poskrbimo za zdravno pitno vodo ter primerno urejene higijenske vodnjake in zadržimo mršice, ki prenašajo nalezljive bolezni, bomo možnost, da ljudje množično zbole za nalezljivimi boleznimi, zmanjšali na minimum.

Na našem okrajnem higijenskem zavodu lahko zvedo, kaj vse so tamkaj napravili, da preprečimo nalezljive bolezni. Samo lanske leto so organi te ustanove pregledali 540 različnih živilskih obratov (gostilnic, trgovin, pekarn in mesnic) in ugotovili, da 65,8% teh objektov ni urejeno tako, kot bi bilo treba.

Pa tudi ljudi bi morali zdravstveno izobraževati, naučiti bi jih morali, kako naj ravnajo z upravnim odborom Kmetijske zadruge Sentjanž na Dol. Razpisuje mesto KNJIGOVODJA zadruge in ŠOFERJA.

Rešitev nagradne naloge iz 37. številke. Pravilna rešitev pionirske nagradne naloge iz 37. številke našega lista se glasi: Včeraj je bil stric pri nas. Stopil je v hišo, na glavi je imel siv klobuk, na nogah nizke čevlje, na obrazu smeh, v roki lepo palico, v očeh silno ljubezniv pogled, v žepu mnogo denarja.

Nova nagradna uganka za pionirje. Poskusite rešiti sledečo uganko: Belo kot sneg, modro kot jasno nebo, rdeče kot kri — kako ponosno vse to skupaj vidi!

ČRNA ROKA

41. Vedel je, da so zjutraj Nemeč odšli. Torej, so jo ubili člani 'srne roke'. O tem Bert ni več dvomil. Spomnil se je na kočjo in na nočni sestanek dveh neznancev pred njo.

Dragi bralec! Če imaš hipec časa, te vabimo z nami, na Izlake. Radi bi ti pokazali, kako se tudi v tem priljubljenem kotičku, kjer je še do večera, predvčeršnjim, kipele občinskih razpoloženje, umika polje pred jesenjo. To pa ne bo edini namen našega obiska. Zvedela bova — še bova radovedna — kaj so tod nudili delovnim ljudem v zadnjih štirih mesecih, in morda bova nabrala kakšne vtise, ki si jih velja zapomniti.

Torej, privolili! Pa pojdiva! Pet, šest kopalcev lovi zadnje žarke zahajajočega sonca, in tu pa tam se po zraku približa odpadel list z drevesa, in zmoti umirjeno vodno gladino bazena. Fantje opazujejo igro narave, in podoba je, da se jim je stozilo po nedavnih vročih dneh, ko je tod kipele življenje na vsi moč, kajti pomenkujejo se, in ugibajo, kdaj so imele Izlake največ kopalcev. Seveda, ob otvoritvi novega bazena. Oni pa bi radi zvedeli še število vseh letošnjih ljubiteljev vode, sonca, miru in bora postrežbe, ki so letošnji poletni sezoni priložili semkaj.

USTREŽIMO JIM! Zlasti v letošnji sezoni, ko je bilo odprto novo kopalšče, so si Izlake pridobile mnogo prijateljev. Ne le iz Zagorja, sloves je šel daleč ven. Skoda, da v Počitniškem domu ne vodijo »Knjižice vrtov«. Iz te bi nam lahko največ povedali. No, pa smo kljub temu zvedeli tole: Počitniški dom je v letošnji sezoni sprejel 300 gostov, ki so prebili sedem ali deset dni dopusta na Izlakah in v bližnji okolici. Največ je bilo zagorskih ručarjev, takoj za njimi pa so Francozi, Res, Francozi! Gostje iz Pariza so bili tako navdušeni nad naravnimi lepotami Izlak in okolice, da so ob slovesu zaprosili za gostoljubje tudi prihodnje

Osamelo kopalšče

(POSEZONSKI ZAPISKI Z IZLAK)

leto. In ptošili so, naj jim uprava doma sporoči, koliko jih lahko pride. Kaj lastavsko priznanje za naš lokalni turizem, ki se je komajda rodil in ki je že pokazal prvo voljo do življenja. Pa pustimo tako tuje; nam so bolj pri srcu naši domači ljudje. Tudi ti so odhajali z Izlak hvaležni za dobro oskrbo in vsi, brez izjeme, so povedali da jih bo tudi prihodnje leto priviedla pot na Izlake.

V celoti se je letos na Izlakah kopal nad 30.000 ljudi. Samo za kopalno se ljudje potrošili nad 350.000 dinarjev, uprava doma pa je takole na hitrico izračunala, da znaša sezonski promet okrog 6 milijonov dinarjev.

Največ kopalcev in gostov je bilo ob nedeljah, seve, če je bila sončna. Za pa vreme ni bilo preveč naklonjeno, in pravzaprav poletnih dni ni bilo toliko, kot jih je označeno na koledarju. Če bi torej vreme ne nagajalo, bi se število kopalcev vsekakor močno zvišalo, pa tudi promet bi bil še večji. Sicer pa: na Izlakah so prekoračili predvideni promet kar za 35 odstotkov v primeri z lanskim letom.

ČUDOVITA VOLJA IZLAŠKIH PREBIVALC

Včasih, zlasti julija in avgusta, v domu niso imeli niti ene same prazne postelje. Gostje pa so neradi odhajali z Izlak praznih rok. Okoliški prebivalci, zlasti tisti, ki imajo svoje hišice

neposredno nad kopalščem, so razumeli, da morajo priskočiti v pomoč. Menda ni bilo hiše, katere ne bi sprejela dopustnikov in pripetilo se je, da je šla družina spat v klet, samo da so imeli sobe gostje. Potemtakem lahko približamo, da so tudi okoliški prebivalci spoznali, da bo razvijajoč se turizem tudi njim zelo dobrodošel, in da velja izrabiti vsako priložnost.

Bolje bi mu pristojala lizika, kot pa pipica, kajne? No, fantek si jo je dal v usta samo zato, da bi se bolj postal pred fotografom.

Pravenstvo bo treba očistiti tla novega bazena, kjer se nabirajo alge in povzročajo razne neprijetnosti. Med drugim: voda se kaj kmalu skal in vodna površina postane rumenkasta. Zato bodo še pred prihodom sezone prevlekli tla z nekakšno plastično snovjo.

IN NAČRTI ZA LETO 1958

Hkrati se bo povečala tudi zmogljivost doma. Sodijo, da bo že v prihodnji sezoni vsega skupaj 60 do 65 ležišč, takole zaupno pa vam lahko povemo da uprava doma že misli na pocenitev hrane. Če se jim bo posrečilo, bomo povedali prihodnje leto. No za druga predvidena dela ste že zvedeli. Prva skrb bo veljala nadaljnemu urejanju okolice, da bodo Izlake res takšne, kot pričakujemo vsi tisti, ki bodo prihajali po oddih in razvedrilo.

Zdaj je kopalšče utihnilo. Če imate kakršne koli pritožbe, sporočite jih upravi Počitniškega doma. Le-ta jih bo rade volje upoštevala, saj so nam povedala, da so venomer na voljo gostom. Prihodnje leto pa na svidenje! Upamo, dragi bralec, da ti ni žal časa, ki si ga porabil za obisk... Milan V.

Razvoj Hrastnika

upravljanju sodeluje preko 708 državljanov, od tega 162 žensk. Vse to dokazuje, da so državljani pripravljeni sodelovati v družbenem upravljanju in da dosegajo uspehe. Na zborih volivcev razpravljajo prav tako o šolstvu, socialnem varstvu, zdravstvu in podobno. Iz poročil vidimo, da je imela občina na teh področjih mnogo izdatkov. Za gradnjo nove šole na Logu je bilo porabljeno 22 milijonov dinarjev, šola pa je najdograjena. Za popravila šol je bilo potrošeno 3.427.000 din.

Občutno breme za občinski proračun je socialno skrbstvo. S prenosom pravice za okraja na občino so se povečali tudi njeni izdatki. Leta 1953 je občina porabila za socialno skrbstvo 1.583.000 din, leta 1956 7.950.000 din, v proračunu za letošnje leto pa je predvideno v ta namen 10.302.000 din. Na področju zdravstva se je položaj v občini znatno izboljšal. Tako je Hrastnik dobil zdravstveni dom in dve zobni ambulanti, nadalje dve splošni ambulanti. Leta 1953 je ordiniral v občini le 1 zdravnik, medtem ko je sedaj zasedba zdravstvenega kadra zadovoljiva.

S pomočjo vseh krajevskih podjetij je občina dobila letos tudi nov reševalni avto in je sedaj to vprašanje rešeno. Treba pa bi bilo v prihodnjih letih začeti z gradnjo novega zdravstvenega doma, tako da bi v Hrastnik lahko prihajali zdravniki — specialisti vsaj enkrat ali dvakrat mesečno, s čimer bi bolniki prihranili potne stroške in dragocen čas. V prvi vrsti pa je v hrastniški dolini treba urediti cesto, regulirati potok in zgraditi klavnico, razen tega še nekatere druge komunalne in družbene objekte.

Bodoči občinski ljudski odbor bo moral družbeno upravljanje še bolj razviti in razširiti, vključiti v to upravljanje še več državljanov, predvsem pa več mladincev in žena. Namloga zborna prozvajalec kot nove ustanove v občini pa bo, da doseže tesno povezavo vseh gospodarskih podjetij za potrebe komunalne skupnosti. Ker stoji pred občino — komuno velike naloge, naj volivci izberejo iz svoje srde kandidata za bodoči ljudski odbor, ki so s svojim nesebičnim delom in prizadevanji dokazali, da so vredni njihovega zaupanja in sposobni opravljati posle v naši občini. Martin K.

KINEMATOGRAFI

- Kino »Delavski dom« v Trbovljah bo predvajal do srede 25. sept. ameriški barv. kinemaskopski film »KOMANČI«, naslednji teden od 27. do 30. sept. ameriški barvni zabavni film »ČAJ ZA DVA«. Kino »Svoboda« v Trbovljah bo predvajal do ponedelja italijanski film »ZNAMENJU VERNER«, naslednji teden v sredo in četrtek angleški film »RAZDOVOJENO SRCE«. Predstave ob 17. in 19. uri. Kino »Svoboda« v Zasavju v Trbovljah: od 21. do 23. sept. ameriški film »SLAVOLOK ZMAGE«, od 25. sept. do 1. okt. kavbojski film »BORBA ZA POSEST«. Kino Brežice: 21. sept. ameriški barvni film »CLOVEK IZ KOLO-RADA«, 22. in 23. sept. ameriški barv. kinemaskop. film »VZHOD«. N. od 24. sept. francoski film »STOPNIŠČA ZA SLUŽINCA«. Kino Brezovica: 21. in 22. sept. italijanski film »KRUH LJUBEZEN IN LJUBOSUMNOST«, 23. in 24. sept. francoski film »STOPNIŠČA ZA SLUŽINCA«. Kino Brezovica: 21. in 22. sept. ameriški pustolovski film »GOLA DZUNGLA«, 23. in 24. sept. avstr. komedija »ZDAJ SMO PA TAM«, 25. in 26. sept. amer. komedija. Barvni film »NORI PODVIG«. Kino »Svoboda« v Mokri: 21. in 22. sept. ameriški film »TAVJINSTEVO MOČVIJCE«, 23. in 24. sept. domači film »TUAJA ZEMLJA«, 25. in 26. sept. ameriški film »TUJEC JE KLICAL«.

RADIO v tem tednu

- Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00 in 19.30 v radijskem dnevniku ter ob 22.00. Oddajo »Naši poslušalci« četnik in pozdravljajo ob delavnikih ob 14.35, ob nedeljah pa od 14.00 do 15.00. Kmetijske nasvete in kmetijski univerzo vsak delavnik ob 12.30 »Naš tednik« vsak delavnik ob 6.40. Oddajo »Dobro jutro, dragi poslušalci« (pester glasbeni spored) pa vsak delavnik od 5.00 do 7.00. NEDELJA, 22. septembra 7.35 Zabavni zvoki; 8.30 Mladinska radijska igra — Polde Suhadolc: Srnjaček z belo nogo; 9.30 Prijubljene slovenski zbori iz salske; 9.45 Se pomnite, tovariši! — Slavko Tiran: Zanjca noč; 10.15 Kar radi poslušate; 12.00 Revija zabavnih melodi; 13.30 Za našo vas; 17.30 Radijska igra — Raulo Piuvin: Odsel brez naslova — ponovitev; 18.35 Vedre melodie; 20.00 »Malo od tu in malo od tam«; 21.00 Sportna nedelja. PONEDELJEK, 23. septembra 7.30 Jutrarnja beseda mladim poslušalcem; 9.00 Utrinki iz literature — Jozip Barkovič: Vabko; 10.10 Umetniki, ki so osvojili svet; 11.00 Uvodni takti; 11.45 Radijska šola za srednje stopnjo — France Stokan: Ljubljana — srce Slovenije; 12.00 Opoldanski koncertni spored; 13.15 Za vsakogar nekaj; 15.00 V svetu opernih melodi; 17.10 Zabavna in pesna glasba na tekočem traku; 18.40 Mladinska oddaja; 20.00 5 festivala v Dubrovniku. TOREK, 24. septembra 8.05 Poje zbor Tehnične srednje šole in Gradbene srednje šole n.v. Draga Korosca; 9.00 Utrinki iz literature — Linus Kefer: Sodnikovi otroci; 10.10 Zabavne melodie in v popevke; 11.00 Za dom in ženo; 12.00 »Po domače«; 13.15 Od arje do arje; 15.40 Radijski roman; 17.10 Zabavna in pesna glasba na tekočem traku; 18.40 Sportni tednik; 18.50 Razgovori o mednarodnih vprašanjih; 20.00 I. Matetič — Konjov: Otroci v naši zgodovini — J. Gotovac: Koleda. SREDA, 25. septembra 8.05 Pisana paleta; 9.30 Jubo, pojdiva! — France Stokan: 19.10 Do melodie do melodie; 12.05 Robert Stolz izvaja s svojim orkestrom lastne melodie; 13.15 V tempu tanca z orkestrom Mantovani; 13.30 Nekaj pesmi in plesov na rodov Jutrarnji; 15.00 Koncert po želji; 17.10 Zabavna in pesna glasba na tekočem traku; 18.00 Sestane ob šestih; 18.40 Poje zbor »France Prešeren« iz Kranja p. v. Petra Liparja; 20.00 Zabavni orkester Radia Ljubljana p. v. Wilhelma Dumke. ČETRTEK, 26. septembra 7.30 Jutrarnja beseda mladim poslušalcem; 9.00 Utrinki iz literature — Jozef Papoušek; 9.30 Ko so bile naše hable mlade; 11.00 Dober dan, otroci! (Milovan Gilič); Prva brazda; 11.15 Pesmi za naše male; 13.30 Pester spored opernih melodi; 14.20 Sportna reportaža; 15.40 Radijski roman; 17.10 Zabavna in pesna glasba na tekočem traku; 18.00 Četrtove reportaže; 20.00 Četrtovek večer domačih pesmi in napevov; 20.50 Tedenski notranje — politični pregled. PETEK, 27. septembra 8.05 Jutrarnji divertimento; 9.30 Jura Kmečič godba. Vmes poje sekretar bratov Pirnat in Jarš; 11.00 V zabavnem ritmu; 12.00 Mali koncert solistične glasbe; 12.40 Parizanske pesmi in korčanje; 14.05 Radijska šola za mlade stopnjo; Metka gre v šolo; 17.10 Zabavna in pesna glasba na tekočem traku; 18.00 Družinski pogovor; 18.40 Iz naših kolitivov; 20.45 Tedenski zunanje — politični pregled. SOBOTA, 28. septembra 8.05 Lepe melodie — zmani napravi; 8.35 Pihalne godbe igrajo; 10.10 Zabavna matineja; 11.00 Za dom in ženo; 12.00 Opoldanski koncertni spored; 13.15 Nekaj belokranjskih ljudskih pesmi; 13.30 Slavni pevec in virtuoz vsem pojo in igrajo; 14.20 Zamitovski iz znanosti in tehnike; 15.40 Novi filmi; 17.10 Zabavna in pesna glasba na tekočem traku; 18.45 Okno v svet; 20.00 Vesteri; 21.00 Melodie za razvedrilo.

Šport v preteklem tednu

ROKOMETAŠI SD »RUDARJA« V ZVEZNI LIGI. Letos so bile izvršene nekatere spremembe v tekmovalnem sistemu RSJ ter je na novo ustanovljena liga malega rokometu, ki se igra istočasno z velikim rokometom. Zaradi tega sta dve ekipi odpravili tekmovalne velike rokometu, namesto njih pa sta prišli v ligo moštvi RK »Lokomotiv« iz Zagreba in SD »Rudarja« iz Trbovlji. Uvrstili se v tako kvalitivno tekmovalno, pomeni za rokometiške »Rudarje« velik uspeh, obenem pa težko pretokujejo, kako se bodo obnesli v bližnjem tekmovalju. V I. kolu je bil SD »Rudar« prost, v naslednjih kolu pa bo igra s sledečimi nasprotniki: Dne 22. t. m. v Zagrebu z »Lokomotiv«, dne 23. t. m. bo nastopil doma z »Zeleznikarjem« iz Nika, 6. in 7. oktobra bo gostoval v Valjevu pri »Radnikem« naslednji dan pa bo igral v Beogradu s tekmovalcem »Zeleznikarjem«, dne 13. oktobra bo igral spet doma z »Dinamom« iz Pančeva, dne 27. oktobra pa spet na svojem igrišču z »Bosno« iz Sarajeva. Nasprotniki so močna moštva, ki imajo v svojih ekipah številne državne reprezentante, pred vsemi pa »Zeleznikar« iz Nika in pančevski »Dinamo«. Obe tekmi bosta

Celjsko-zasavska nogometna liga

V celjsko-zasavski ligi sodeluje s področja našega okraja kar šest nogometnih moštvev. V Hrastniku so imeli derby med domačim »Kardarjem« in »Bratstvom«, kjer je zmagoval »Bratstvo« s 4:1. V Trbovljah je domača »Svoboda« po dobri igri premagala veljenjske »Rudarja« s 5:1. Tudi trbovjska »Sloga« je igrala doma in odpravila »Kovinarja« iz Stora kar s 6:2.

PRVENSTVO SLOVENIJE V KOSARJI RUDAR: BRANIK 67:86

Nogomet v Brezicah

Brezice: Proleter 3:2. Igrišče Brezice, Nedelja, 15. septembra. Sodnik Koržija iz Celja. Strelec: Spasovki, Nešič in Stamenkovič za Brezice ter Praznik in Jere za goste. — Gledalci so pričakovali lep nogomet, namesto tega pa so videli grobo, pregrbo igro in bore malo preciznosti pri streljanju na gol, kar velja zlasti za domačo ekipo. Gosti so bili hitri in ostrji. Obe moštvi sta prejele prvi gol iz enajstmetrovke. Pri Brezicah so bili najboljši Lihlič, Jovanovič in Grk, pri Zagorjanih pa Fiere, Trašek in Mitlič.

Dopisujte v Zasavski tednik!

Nesreča nikdar ne počiva

KRŽAN IVAN, 22-letni mehanik, zaposlen v Bregani, stanuje v Globokem, je bil prejšnjo nedeljo napaden od pihalnih pretepecav in je dobil hude poškodbe po glavi. Kaže, da so ga obdelali s kamnom in razbil lobanjo, zaradi česar je bil več dni v nezavesti. Istega dne, kakor je videti, so gornji pretepači napadli 41-letnega mizarja tovarne pohištva v Brezicah ZMAVCA IVANA, doma iz Stare vasi, in ga z nočem ranili po glavi in hrbtu. PSENIČNIK VINČENC iz Brezice je nesrečno padel s koleza in se ranil na glavi nad desnim očesom. GERJEVIČ JOŽE, 49-letni kmet iz Dobove, je pri obratnji jabolki nesrečno padel s sedem metrov visokega drevesa in si hudo poskodoval hrbtenico in levo roko. PRISLEC MARIJAN, star 4 leta, doma iz Prigorja, je plezal po klopi, ki je padla nanj in mu zlomila desno nogo nad koleno. LOPATIC BRANKI, 19 mesecev stari, je padla zgora na glavo in jo hudo poskodovala. NEMČIČ PEPCA, 27-letna kmetica iz Kraljevice, je šla po cesti; podrl jo je dirkaški motorist in ji zlomil desno roko. KODRČ KAREL, 65-letni tesar Komunalne Brezice, stanuje v Cerčah, si je pri delu poskodoval desno nogo in ga čaka operacija na kolenu. TOMSE TEREZIJA, stara 70 let, iz Sevnice, je pobirala drva in ji je krožna luča poskodovala desno roko, da so ji morali odrezati zapetje. BREČKO FRANC, star 63 let, delavec iz Globokca pri Brezicah, je nakladal drva in mu je padel hod na levo nogo. CIZELJE JOŽE, 29-letni delavec iz Mršaevca, je delal na avtocesti in mu je betonski stroj zdrobil stopalo. Vsi ponesrečenci so bili prepe-

EGIPTOVSKI BOKSARJI V SLOVENIJI

Aleksandrija: Maribor 12:8

Več ko 3000 gledalcev je v sredo zvečer zadovoljnih zapuščilo mali Branikov stadion v Ljudskem vrtu. V mednarodnem medtemne srečanju so boksarji Aleksandrije pod radijskimi povzeli izbrano, a ne okrepjeno mariborsko moštvo tesno 12:8. Karkršna gostov sicer ni bila taka, kakršna so napovedovali organizatorji, videli pa smo le vrsto zanimivih pod radijskimi povzeli, ki so bili najboljši Strukur, Vojnovič, Sibila in kljub porazu — Zurban. da so bili na mednarodnem atletskem viliungu v Bukaresti doznane Brezice, stanuje v Cerčah, si je pri delu poskodoval desno nogo in ga čaka operacija na kolenu. TOMSE TEREZIJA, stara 70 let, iz Sevnice, je pobirala drva in ji je krožna luča poskodovala desno roko, da so ji morali odrezati zapetje. BREČKO FRANC, star 63 let, delavec iz Globokca pri Brezicah, je nakladal drva in mu je padel hod na levo nogo. CIZELJE JOŽE, 29-letni delavec iz Mršaevca, je delal na avtocesti in mu je betonski stroj zdrobil stopalo. Vsi ponesrečenci so bili prepe-

RISE IN PIŠE: IVAN SPITALER

Našel jih je tik vhodnih vrat. Po daljšem trudu se mu je vendarle posrečilo, da jih je odprl. Z druge strani pa je hitel proti klet Raspotnik. Nenaaden odhod Berta ga je vznemirilo. Odhail si je, ko je našel v grmovju skrito puško. Toda Raspotnik ni bil šum. Prav blizu njega je ždel v grmovju Bigo. Ko je Raspotnik odšel proti kočji, mu je ta sledila. Koča je bila v notranjosti zelo zanamarna. Iskal je vrata, ki drže v klet. Nekje tu morajo biti. Hadil je ob steni, skrbno pazil, da bi ne delal prevelikega hrupa. Luč je prihajala, kakor se je spomnil, iz kleti. Vrata bodo najbrž spodaj. Vrata so bila na stečaj odprtja. Videlo se je, da se je nekemu zelo mudilo zapustiti te prostore. Bert je najprej pregledal okolico in se šele nato odločil, da vstopi.

RISE IN PIŠE: IVAN SPITALER

Bert je pravkar hotel stopiti po starih, trhljih stopnicah v klet, ko je zaslišal rahel šum. Bliskovito se je obrnil in prijel za puško. Toda bil je prepočasn. Pri vratih je stal Raspotnik. V roki je imel puško in se smehljaj. — Tovariš, ne vtilkaj nosu tja, kjer to ni dovoljeno! Počasi je dvignil puško.

RISE IN PIŠE: IVAN SPITALER

Bert je pravkar hotel stopiti po starih, trhljih stopnicah v klet, ko je zaslišal rahel šum. Bliskovito se je obrnil in prijel za puško. Toda bil je prepočasn. Pri vratih je stal Raspotnik. V roki je imel puško in se smehljaj. — Tovariš, ne vtilkaj nosu tja, kjer to ni dovoljeno! Počasi je dvignil puško.

41. Vedel je, da so zjutraj Nemeč odšli. Torej, so jo ubili člani 'srne roke'. O tem Bert ni več dvomil. Spomnil se je na kočjo in na nočni sestanek dveh neznancev pred njo.

Prodaja deklet na Daljnem vzhodu

TA POJAV JE POSLEDICA VELIKE REVŠČINE IN OKOLIŠČINE, DA ŽENSKA NE DOBI ZAPOLITVE IZVEN DOMA — IZREDNA LEPTICA, NAMENJENA JAVNI HIŠI, STANE OKROG 3 MILIJONE LIR

»Nedavno so mi v nekem nočnem lokalu v Singapuru ponudili, da za 300 dolarjev kupim neko 16-letno dekletko.« piše ameriški reporter John Carlov. S to grozno trgovino se pečajo predvsem Kitajci, ki žive v deželah izven ljudske republike Kitajske: po Formozi, Malaji, v Hongkongu, Makau. Tam živi okrog 12 milijonov Kitajcev, kamor so se preselili že pred nekaj stoletji ali pa pred nekaj desetletji. Po uradnih podatkih je med njimi najmanj 50.000 deklet, ki so jih prodali kot sužnje in ki žive kot take.

Kdo so kupci? V redkih primerih premožnejši zakonski pari brez otrok. Tedaj gre v tem primeru dejansko za posinovitje. Mnoga pogostejši so primeri, da se »mui-tsai« (kar pomeni »mlajša sestra«, a v prenesenem primeru »nezaželena sestra«) prodaja bogatejšim družinam, ki je ne posinovitjo, ampak jo kupijo kot navadno služkinjo. Premožnejše družine rešujejo tako na najcenejši način vprašanje služničad ker »mui-tsai« mora delati v hiši vse, kar ji ukažejo, nima pa pri tem nobenih pravic. Običajno je sicer dobro hranjena, dobiva določeno število oblačil in se z njo dobro ravna, a ne more zapustiti službe, če ne plača »odkupnine«, ki znaša prav toliko, kolikor je gospodar zanjo plačal. Ker pa ne sprejema nobene plače, ostane služkinja do smrti.

Najbolj grozna je tretja oblika kupovanja sužnje. To delajo ljudje, ki se pečajo s trgovino s človeškim blagom. tajni organizaciji, za kateri se ve samo ime in dejavnost, kolovodij pa niso nikoli prijeli. Prva se imenuje »Ang Bin Huj«, druga pa »Vak Ki«. Glavni namen teh organizacij je v tem, da se ponovno polastijo tistih deklet, ki bi pobegnile iz hiše bogatega Kitajca, ki mu je bila prodana kot priležnica, ali iz javne hiše. Če jo slučajno sčeti policija, se nanjo izvrši atentat. Policijski strokovnjaki menijo, da je samo v nekaj poslednjih letih bilo na ta način ubitih nekaj tisoč takih deklet v Hongkongu, Singapuru, na Malaji, v Makau.

Mala Majda in bela gaga sta veliki prijateljici.

SAMOSTAN — vohunski center Vatikana

Casopis Rude Pravo poroča, da so češkoslovaške oblasti v nekem samostanu pri Liptalu na Moravskem izsledile vatikanski vohunski krožek.

Skupina rimskokatoliških duhovnikov in nun pod vodstvom salezianca Vacleva Filipca je po navodilih iz Vatikana ter navodil ameriške obveščevalne službe pet let obratovala vohunski krožek. Duhovniki in nune so zbirali zaupne politične, gospodarske in vojaške informacije, ki so jih pošiljali Vatikanu in ameriški obveščevalni službi.

Filipec je bil aretiran v februarju, ko je skušal zbežati v Zahodno Nemčijo.

Rude Pravo omenja, da so vsi člani vohunskega krožka aretirani. V samostanu so bili posebni tečajji za vzgajanje novih vohunskih kadrov. Samostan je bil tudi postaja za protikomunistične elemente, ki so bežali na zakod. V samostanu so našli tajno radijsko postajo, tiskarno, orožje, letake proti vladi ter podzemne bunkerje.

Rude Pravo trdi, da so duhovniki in nune imeli v samostanu 100 duševno zaostalih otrok, ki pa so jih držali le kot krinko za skrivanje svoje vohunske aktivnosti. Med aretiranimi je tudi neki duhovnik, ki je iz Vatikana prejemal pisma s tajnimi navodili za prevratno aktivnost proti češkoslovaški vladi. Casopis pravi, da se bodo aretirani duhovniki in nune zagovarjali na sodnji zaradi vohunstva, dejanj proti državi ter izdajstva.

FLORENTINA

XVIII. nad.

Cherve se stresa. Nekoliko trenutkov se omahuje. Spomnil se je povelja in navodil polkovnika Zorena, ki mu je prepeval, kar koli govori o mikrofilmih. Toda, pomislil Cherve, Florentina mi je pomagala iz zapora. Madame je glavni agent angleške tajne službe v Belgiji. Njej lahko zaupam. Tu res ni nobene nevarnosti.

»Dobro, madame: povedal vam bom.« Cherve se nagne k Florentini in ji zašepeta usodne besedice. Florentina čuti njegovo toploto sapo tik ob ušesu. Nato se hipoma obrne k Ralfu. Le-ta vidi v njenih očeh svetel plamen.

»Ah, končno,« zamrmra Ralf. Potem postavi kozarec na točilno mizo in reče: »Čas bi bil, da nadaljujemo vožnjo.«

V MREŽI

Spet je zaropotal motor. Ralf ponavlja svojo igro v ogledalu, videti pa je, da pazljivo gleda vzdolž ceste. Tu pa tam vidi osamljeno luč in ve, da se policija pripravlja.

Naenkrat se iz teme zablešči signal. »Vsi hudiči,« de Ralf razjarjeno, »nič nam ni prihranjeno.« V istem hipu že pritisne na zavore. Vžigajo se luči. Vojaki v svetlih čeladah prihajajo k avtomobilu. Na prsih se jim svetijo znaki feldžandarmerije.

»Dokumente, prosim!« Ralf prvi ponudi legitimacije. Dovoljenje za vožnjo, šofersko knjižico in osebno legitimacijo. Vojaki jih pregledujejo ob svetlobi žepnih svetiljk. Potem posvetijo v Ralfa, Florentino in Chervea. Cherve vidi, kako primerjajo obraze s fotografijami v legitimacijah. Ze se pripravljajo, da bi vrnil legitimacije, ko narednik vzdigne roko.

»Trenutek!« Tukaj nekaj ni v redu. V legitimaciji Chervea ni označena letnica rojstva, marveč samo dan in mesec. Vsi vidijo, da narednik ponovno pogleda legitimacijo in jo naposled spravi v žep. »Žal, ne morete dalje, ker moramo na vsak način pregledati vaše dokumente. Prosim, izstopite!«

Cherve prebledi. Florentina je ugovarjala, Ralf preklinjal, toda narednik je bil neizprosno.

»Ne smete dalje. Moramo takoj nazaj v Brusel... Dokumenti niso v redu, razumete? Izstopite! Moramo pohiteiti!«

Zandarja primeta Chervea, Florentino in Ralfa pa obstopita dva podčastnika.

Nekaj po polnoči so prispeli v Bruselj. Kolona je drvela vzdolž osamelih ulic in Cherve je videl, da vozijo mimo vojaškega zapora Saint Julesa. Nato vidi, da vozila zavijajo k nekemu vходу, in se ustavijo na dvorišču neke kasarne. Tu je zapor, kjer zapirajo samo važne politične jetnike. Jetnike, o katerih ne sme vedeti živa duša.

Druščino so zaprli posamič. Najprej Florentino, potem Ralfa in končno še Chervea. Florentina je udarjala po vratih celice, Ralf je glasno ugovarjal, samo Cherve ne spravi niti glasu iz sebe.

Četrtr ure kasneje se odpro vrata Ralfove celice. Pred njim obstane narednik, ki ga je legitimiral, in se široko smeji. Ob njem stoji Florentina.

»Tako, gospod Sonderführer: Upam, da so moji ljudje dobro opravili zaupano nalogo.«

Ralf pristopi k Florentini. »In zdaj, mi prosim povejte vse od kraja. Kje je, sto hudičev, skrit mikrofilm?«

Florentina se nasmeji. »To je pravzaprav čudna storija. Ko so ga ujeli, je skrival v tubo za zobno kremo. Tubo pa so mu vzeli.«

»Hudiča,« de Ralf srdito. »Čemu so mu vzeli ravno tubo od kreme?«

Nadaljevanje sledi

Predlog nekega kolesarja v mestih naj bi imeli kolesarji na rokavu pri-trjeno puščico iz fosforne snovi, ki bi zadaj vozčim avtomobilistom in drugim pokazala, da je kolesar premenjal smer. Puščico je mož pritrčiti na rokav z gumijastim obročem.

Le-ti jih naknadno prodajo ali ljudem, ki potrebujejo služničad, ali ljudem, ki potrebujejo prilice: zelo pogosto pa se dogaja, da ta dekleta prodajo v javne hiše.

Cena teh poslednjih je najvišja. Če gre za lepote, mora ta cena znašati tudi do 5000 dolarjev (okrog 3 milijone dim).

Preprodajalci in trgovci z »rumenim blagom« so izvrstno organizirani. Ščitita pa jih dve

Nekaj za ženske bralke. — Filmska igralka Kim Novak dobi 1250 dolarjev plače na mesec, kar znaša 800.000 lir. Bržkone pa dekletu to ne zadošča, ker je pred dnevi začela z gladovno stavko. V času stavke je ostala pred projekcijskimi aparati, toda po 24 urah se je premislila in s stavko prenehala, da ne bi po krivdi enega podjetja škodovala drugemu, kot je rekla...

Poročno oblekco Grace Kelly-Rainer so postavili v mestni muzej njenega rojstnega mesta Filadelfije in zavzema tu vzvišeno mesto med vsem ostalimi umotvori in zgodovinskimi dragocenostmi tega muzeja. Cisto amerišansko...

so se pripravljale za ta grozen poklic. »Sole«, ki so jih odkrili, so sicer razpustili, njihove voditelje pa poslali v zapor, toda ve se, da je takih »sol« mnogo in da še nadalje »obratujejo«.

Nekaj metrov v zrak je poskočil tale avtomobil, čigar vozač ni pomislil, da so na cesti še druga vozila...

OD VSEPOVSOD

Konfortna jetnišnica. — V Švedskem mestu Geteborgu so nedavno zgradili najodobnejšo jetnišnico na svetu. V vseh celicah imajo zaporniki mrzlo in toplo vodo, pisano mizo s fotelji, knjižnico in posteljo z blazinami. V vseh celicah imajo tudi radijske sprejemnike in telefon. Kontrolo nad celicami bodo opravljali s pomočjo televizijskih kamer. Raj za zlikovce...

Tekmovanje brkatih. — Zadnjič je bilo v Londonu tradicionalno tekmovanje mož, ki imajo najdaljše brke v Angliji. Ni še znano, kdo je bil zmagovalc.

Zdaj že 50.000 atomskih bomb, če lahko verjamemo zatrjevanjem prof. Ardenna. Omenjeni profesor je to povedal na nekem znanstvenem predavanju v vzhodnoberlinskem radiu. Iz njegovega predavanja posnemamo, da je bilo od prve atomske eksplozije leta 1945 na Japonskem do danes 113 atomskih poskusov, od katerih so jih Američani napravili 75, Rusi pa 24.

Darežljiv davkoplavevalec. — Davčna uprava v mestu San Pedro, v Kaliforniji, je dobila zavojček. Ko so ga uslužbenci odprli, so našli v njem staro,

umazano, strgano srajco in listič papirja, na katerem je bilo napisano: »Vzemite še to, kar mi je preostalo, ko ste mi vzeli vse denar.« — Ne vemo, kaj so storili davčni uslužbenci...

Važno za plešaste. — Neki sedemdesetletni angleški zobozdravnik je pred dnevi povedal, da je končno iznašel zdravilo proti plešavosti. Zdravilo bi preizkušal svoje zdravilo. Podoba je, da plešastih ne bo manjkalo, ker se je doslej že priglasilo nekaj desetlin možkih, ki bi radi dobili nazaj svoj moški okras.

Politični mozaik

BURGIBA DVOMI

Burgiba, prvi predsednik pred kratkim imenovane tuniške republike, je pred dnevi izjavil, da Američani ne bodo zapustili Francije. Zategadelj bo Pariz nadaljeval boj v Alžiru in v njem doživel tudi dokončno katastrofo in bedo.

Takega mnenja je tudi večina Francozov v domovini. Alžir ne terja zgolj smrtnih irtev, temveč tudi irte v vsakodnevem življenju francoskega malega človeka. Visoke omejitve uvoza, veliki davki, visoke cene in temu podobno.

UKRADENI POSNETKI

Zahodnonemška armada je te dni prejela od Američanov zemljevide o Vzhodni Nemčiji, na katerih so med drugim označene tudi najvažnejše spremembe, med drugim tudi novo zgrajeni mostovi, železniške proge in letališča. Poznavalec trdi, da so posnetke naredili reaktivni letala strateškega zračnega poveljstva, ki so skrivali valjala v vzhodnonemški zračni prostor — ponoči in s nemalo.

OKREPITEV DOKTRINE

V smislu Eisenhowerjeve doktrine za Blžnji Vzhod je ameriška admiraliteta okrepila svojo 6. floto, ki je stacionirana v Sredozemskem morju in je trenutno zaplenjena z zastraševanjem Sirije. Zdrav so floti dodali dve novi letalonosilki. S tem se je navdušenje arabskih dežel za Eisenhowerjevo doktrino bržčas močno povečalo.

NEMCI IMAJO DENAR

Pa naj plačajo tudi nekoliko več za oborožitev. Zahodne zaveznike namreč močno boli, da dajejo Nemci mnogo premalto za svoje oborožene sile. Še prav posebno pa se zavezniki razburjajo zaradi tega, ker Nemčija mnogo premalo investira v najmodernejša orožja — to pa zato, ker bi morali Nemci kupovati orožje pri njih...

E. E. L. SKRIVNOST SANATORIJA 29

Ko so onesveščeno Dorrit Carlono odnesli, je kriminalni komisar Fuchs vsem zbranim sporočil sledeče: »Poklical sem semkaj tudi gospodično Martin in gospoda Hornbyja, ker tudi vsajakega na svoj način zanimajo dogodki, ki so se pripetili v tej hiši. Harald Hornby je zaskrbljeno pogledal Martino, ki je sedela za mizo bleda in utrujena. »Ko sem bil poklican semkaj,« je nadaljeval Fuchs, sem imel glede suma, ki ga je izrekel gospod inženir Hornby, sprva zelo skeptično mnenje. Brž ko sem pa zvedel, da je gospa Petersen zapustila pisma in oporok, sem svoje mnenje o stvari spremenil. K temu je zlasti pripomogel listek, ki sem ga našel v knjižici, katero mi je posodila gospodična Martin. Ugotovil sem, da gre za primer, ki je za kriminalista zanimiv, četudi se ni bilo nikjer nobenega obremenilnega materiala. »Kako ste sploh prišli na idejo, da je mrtvaška glava v neki zvezi z mojo teto?« je radovedno vprašal inženir. »Postal sem na stvar pozoren, ker je bilo o njej toliko govorjenja. Ko sem poslušal zmedeno pripovedovanje strežnice Grete o tej stvari, sem začel razmišljati. Najprej je profesor Lorrnsen trdil, da je doktor Warren vrgel mrtvaško lobanjo na tla, potem pa je spet dolžil dekletka, da so to storile pri pospravljanju sobe, čeprav je bila stvar na sebi nepomembna in brezsmiselna. Nekaj mora tihčati za to stvarjo, sem si mislil, sicer Warren ne bi bil tako silno vznemirljen. Kot zdravnik pač ni imel nobenega vzroka, da se tako vznemiri, če skelet zgubi glavo — kajne? Gospodična Martin mi je potem pripovedovala, kaj je doživela v noči, ko je umrla gospa Petersen. Ko sem pozneje slišal zgodbo o lesenem drogu, ki je navidezno brez pomena ležal v travi pod okni sanatorija, sem si o celi zadevi ustvaril svoje mnenje. Napravil sem policiju — in videl sem, da se nisem zmotil. Bilo je tako, kakor sem

pričakoval. Posušene bilke trave, ki jih je Köhler našel v žepu delovnega plašča dr. Warren, so bile najbrž v mrtvaški lobanji, ko jo je pobral na tleh — in prav to je bil pravi vzrok, zakaj se je Warren tako močno vznemiril. Kakor veste, je Warren tisto popoldne žongliral na vrhu z lesenim drogom — in tudi on je nekaj zasulil... »Če bi vam bil dr. Warren takoj povedal, kaj sumi,« se je vmes oglašila Martina in se stresla, »bi bil morda danes še živ...« »Morda! Toda Lorrnsen, ki si je bil takoj na jasnem, zakaj je dr. Warren postal tako prepaden, mu ni dal več časa in ga je spravil še tisti večer s poti. Potisnil mu je pištolo v roko in vrgel dušilko v parku v grmovje.« »Čemu pa je zapustil v parku tako očitne sledi? Kakšen smisel je sploh imelo skritje dušilke?« »Vsak hudoделец, gospod inženir, je na svoj način prevzetan in hoče biti bolj pameten kot policija,« se je nasmehnil komisar. »Lorrnsen nas je hotel potegniti za nos in se nam potem za hrbtom smejati, ko je obul Warrenove čevlje in tako sfabriciral njihove sledi. Bila je prevzetnost, ki ji je sledila kazen. Ko je pozneje še zvedel, da nam je gospodična Martin dala dragoceno informacijo, je sklenil, da spravi še njo s poti.« »Kaj?« je zaklical Harold Hornby ves prestrašen in planil s stola. »Tudi vas — gospodična?...« »D., zato sem tudi njo prosil, naj z nobenim človekom ne govori o stvari. Cela hiša je že bila tako in tako dovolj vznemirljena. In sedaj tudi veste, gospod Hornby, zakaj je bila gospodična Martin proti vam tako molčeta.« Hornby je prijel Martinko za roko. Zardela je sicer, vendar roke ni odmaknila. »Do takrat sem vedel samo, da moram mrtvaško iskati v sanatoriju. Golo naključje — morda tudi močan vpliv, ki ga napravijo včasih

nekatero dame na mojega asistenta Köhlerja, sta potem razkrinkala morilca.« »Toda delal sem vendar upravičeno v interesu, ki mi ga narekuje služba, ko sem gospodični Carloni zaigral pri telefonu komedijo, ki jo je sama hotela,« se je opravičeval Köhler. »Če ne bi bili tako strašno nečimrni, bi prstana s safirjem sicer res ne našel že danes, pač pa prav gotovo že jutri, kajti ob povesti gospodične Carlone o biserni ovratni verižici sem postal pozoren. In potem še liker, ki nam ga je Lorrnsen tako velikodušno poslal...« »Kaj je bilo s tem? Ali ni Lorrnsen tudi sam...« »Izbral je žganje z apricotom ne samo zaradi tega, ker ga gospodična Carlona tako rada pije, pač pa zato, ker to žganje uduši grenki mandeljnokokus plave kisline skoro popolnoma. Na svoj dober nos pa sem bil vedno ponosen!« »Kaj — ali je hotel usmrtiti tudi vas? Ali se mu je res popolnoma zmešalo?« je rekla Martina vsa prepadena. »Če nekdo začne moriti, mu končno ni dosti na tem, koliko bo še mrtvih, kajti morilec zgubi lahko samo eno glavo.« »In kaj je bil prvoten vzrok tega dejanja?« je vprašal Hornby čez nekaj časa. Lorrnsen je hranil nakit vaše gospe tete in sprva ni imel hudo-delskega načrta. Pozneje pa se je spoznal z Dorrit Carlono, za katero so se pullili tudi drugi možki. Mi sami smo jo spoznali in ona je brez sramu priznala, da poklanja svojo naklonjenost tistemu, ki ji največ nudi... Ne vem pa, kaj je našel na njej Lorrnsen, ki je bil zelo inteligent človek. Vsekakor je zaradi nje postal najprej tat in pozneje morilec... Komisar Fuchs je umolknil. Vzel je iz žepa cigaro in jo na koncu odgriznil. Potem si jo je nerodno prižgal. Ko je pričela goreti, je muzajko pogledal zdrav Martino zdrav Hornbyja: »No — gospod Hornby, kaj boste pa sedaj napravili z nakitom vaše gospe tete?« Inženir Hornby je še vedno čvrsto držal roko gospodične Martin. »Mislim, da bi prstana s safirjem pravi imenitno krasni roko gospodične Martin — kajne, gospod komisar?« je vprašal. Takrat pa je Martina roko prestrašeno odmaknila. Vendar se je takoj nato nasmehnila, iz oči pa ji je sijala sreča...